МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ Економіки та бізнес-освіти

Кафедра Економіки та цифрового бізнесу

Спеціальність 122 «Комп'ютерні науки»

Форма навчання Заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Суконченко Дениса Олеговича
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

на тему Розробка вебкаталогу сервісу доставки піци

(повна назва теми)

за матеріалами

(повна назва бази дослідження)

науковий керівник к.т.н. _____ Селезньов М.Є.
(наук. ступінь, вчене звання) *(підпис)* *(прізвище, ініціали)*

Робота допущена до захисту в ЕК
Протокол засідання кафедри
від 12 червня 2026 р. № 15
Завідувач кафедри _____
(підпис)
к.е.н., доцент Радько В.М.
наук. ступень, вчене звання прізвище, ініціали

Кривий Ріг – 2026

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384
Форма № Н-9.01

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-ОСВІТИ
(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра економіки та цифрового бізнесу
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 122 Комп'ютерні науки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____ В.М. Радько

"30" березня 2026 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА ЗДОБУВАЧУ

Суконченко Денису Олеговичу

1. Тема роботи Розробка вебкаталогу сервісу доставки піци

науковий керівник роботи Селезньов Максим Євгенович, к.т.н.
затверджені наказом вищого навчального закладу від «23» березня 2026 р. № 194-ст

2. Строк подання здобувачем роботи 29.05.2026р.

3. Зміст кваліфікаційної бакалаврської роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:
Розділ 1 Теоретичні аспекти розробки вебкаталогу сервісу доставки піци
Розділ 2 Проєктування та розробка вебкаталогу сервісу доставки піци
Розділ 3 Функціонування та елементи інтерфейсу вебкаталогу сервісу доставки піци

Об'єкт дослідження – процес розробки програмного забезпечення для сфери електронної комерції

Предмет дослідження - методи, технології та архітектурні рішення, що застосовуються під час створення вебкаталогу сервісу доставки піци

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи – проєктування та практична розробка повнофункціонального вебкаталогу сервісу доставки піци, орієнтованого на потреби локального малого бізнесу

4. Дата видачі завдання 03.04.2026р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної бакалаврської роботи	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Підготовка розділу 1	до 17.04.2026р.	16.04.2026р.
2	Підготовка розділу 2	до 08.05.2026р.	07.05.2026р.
3	Підготовка розділу 3	до 25.05.2026р.	24.05.2026р.
4	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 29.05.2026р.	28.05.2026р.
5	Отримання відгуку від наукового керівника	04.06.2026р.	04.06.2026р.
6	Отримання зовнішньої рецензії	05.06.2026р.	05.06.2026р.
7	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	08.06.2026р.	08.06.2026р.
8	Перевірка кваліфікаційної роботи на плагіат	18.06.2026р.	18.06.2026р.
9	Допуск кафедрою кваліфікаційної роботи до захисту	18.06.2026р.	18.06.2026р.
10	Підготовка студента до захисту в ЕК	до 23.06.2026р	22.06.2026р

Завдання підготував науковий керівник _____ Селезньов М. Є.

Завдання одержав здобувач _____ Суконченко Д.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Робота містить 92 сторінки, 27 рисунків, 68 джерел, 2 додатки.

Об’єкт дослідження: процес розробки програмного забезпечення для сфери електронної комерції.

Предмет дослідження: методи, технології та архітектурні рішення, що застосовуються під час створення вебкаталогу сервісу доставки піци.

Мета дослідження: проєктування та практична розробка повнофункціонального вебкаталогу сервісу доставки піци, орієнтованого на потреби локального малого бізнесу.

У роботі проаналізовано сучасні підходи до електронного надання послуг доставки їжі, порівняно функціональність популярних вебресурсів та обґрунтовано вибір монолітної клієнт-серверної архітектури. Для реалізації системи обрано стек Python, Django, SQLite, Django Templates, HTML5, CSS3, JavaScript і Bootstrap 5.

Розроблено інформаційну модель вебкаталогу, структуру бази даних і основні програмні компоненти. Система містить каталог товарів із категоріями, фільтрацією та пошуком, картку піци, сесійний кошик, оформлення замовлення, реєстрацію й авторизацію користувачів, особистий кабінет з історією замовлень та адміністративну панель для керування товарами, категоріями і замовленнями.

Проведена перевірка підтвердила працездатність реалізованих функцій, прийнятну швидкодію сторінок і наявність базового захисту від типових вебвразливостей.

Область застосування: створене MVP-рішення може бути використане локальною піцерією для автоматизації прийому замовлень, управління асортиментом і розвитку власного онлайн-каналу продажу.

АДМІНІСТРАТИВНА ПАНЕЛЬ, ВЕБКАТАЛОГ, ДОСТАВКА ПІЦИ, ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ, ЗАМОВЛЕННЯ, КОШИК, BOOTSTRAP, DJANGO, PYTHON, SQL

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

API – Application Programming Interface – програмний інтерфейс для взаємодії між компонентами або сервісами.

БД – База даних – структуроване сховище даних вебкаталогу.

СУБД – Система управління базами даних – програмне забезпечення для створення, збереження й обробки даних.

CRUD – Create, Read, Update, Delete – базові операції створення, перегляду, оновлення та видалення даних.

CSRF – Cross-Site Request Forgery – тип атаки, пов’язаний із підробленням міжсайтових запитів.

CSS – Cascading Style Sheets – мова опису зовнішнього вигляду вебсторінок.

Django – Python-фреймворк для розробки серверної частини вебдодатків.

Django ORM – механізм об’єктно-реляційного відображення для роботи з базою даних через моделі Python.

HTML – HyperText Markup Language – мова розмітки вебсторінок.

HTTP – HyperText Transfer Protocol – протокол передавання даних між браузером і сервером.

MVP – Minimum Viable Product – мінімально життєздатний програмний продукт із базовим набором функцій.

MTV – Model-Template-View – архітектурний шаблон Django для розподілу моделей, шаблонів і представлень.

ORM – Object-Relational Mapping – підхід до роботи з реляційною базою даних через об’єкти мови програмування.

SQLite – вбудована реляційна СУБД, що зберігає базу даних в одному файлі.

UI – User Interface – користувацький інтерфейс програмного продукту.

URL – Uniform Resource Locator – адреса ресурсу в мережі Інтернет.

UX – User Experience – досвід користувача під час взаємодії з вебдодатком.

XSS – Cross-Site Scripting – тип вебвразливості, пов’язаний із виконанням стороннього скриптового коду.

ВСТУП

Сфера електронної комерції у сегменті доставки їжі переживає період стрімкого зростання, зумовленого глобальними змінами у поведінці споживачів та поширенням мобільних технологій. Ринок онлайн-доставки продовжує стабільно збільшуватися, що диктує нові умови для конкурентоспроможності підприємств ресторанного господарства. Співпраця з великими агрегаторами часто супроводжується значними комісійними витратами, тому для багатьох локальних закладів, зокрема піцерій, економічно доцільним кроком стає створення власного незалежного вебкаталогу. Це зумовлює гостру потребу у проєктуванні зручних, швидких та надійних вебрішень, здатних забезпечити повний цикл взаємодії між клієнтом і сервісом доставки.

Об’єкт дослідження – процес розробки програмного забезпечення для сфери електронної комерції.

Предмет дослідження – методи, технології та архітектурні рішення, що застосовуються при створенні вебкаталогу сервісу доставки піци.

Метою дослідження є проєктування та практична розробка повнофункціонального вебкаталогу сервісу доставки піци, орієнтованого на потреби локального малого бізнесу.

Відповідно до поставленої мети було сформульовано такі завдання:

– Проаналізувати сучасні підходи до електронного надання сервісних послуг доставки їжі та дослідити функціональні особливості популярних вебресурсів у цій сфері.

– Обґрунтувати вибір архітектури та технологічного стеку для створення вебдодатку.

– Спроєктувати інформаційну модель та структуру бази даних розроблюваної системи.

– Реалізувати серверну та клієнтську частини вебкаталогу з урахуванням вимог до безпеки, продуктивності та адаптивності інтерфейсу.

– Провести тестування функціоналу та комплексний аналіз ефективності створеного вебрішення.

Практичне значення одержаних результатів полягає у створенні готового до впровадження програмного продукту рівня MVP (мінімально життєздатний продукт). Розроблений вебкаталог може бути використаний реальним закладом харчування для автоматизації процесів прийому замовлень, управління асортиментом та розширення власної клієнтської бази.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ ВЕБКАТАЛОГУ СЕРВІСУ ДОСТАВКИ ПІЦИ

1.1 Огляд сучасних підходів до електронного надання сервісних послуг з доставки їжі

Сфера електронної комерції у сегменті доставки їжі переживає період стрімкого зростання, зумовленого змінами у поведінці споживачів, поширенням мобільних технологій та розвитком хмарних платформ. За даними дослідження Statista, глобальний ринок онлайн-доставки їжі у 2024 році досяг обсягу понад 1,2 трильйона доларів США, а середньорічний темп зростання (CAGR) у період 2024–2029 років прогнозується на рівні 9,5 % [1]. Такі тенденції зумовлюють необхідність створення зручних та функціональних вебрішень, здатних забезпечити повний цикл взаємодії між клієнтом і сервісом доставки.

Електронне надання сервісних послуг з доставки їжі передбачає використання інформаційних систем для автоматизації процесів замовлення, оплати, відстеження статусу та зворотного зв'язку. У контексті цифрової трансформації бізнесу такі системи є невід'ємним компонентом конкурентоспроможності підприємств ресторанного господарства [2].

Сучасні підходи до побудови вебсервісів доставки їжі базуються на декількох ключових архітектурних та функціональних принципах, що визначають їх ефективність та зручність використання. Розглянемо основні з них.

Клієнт-серверна архітектура. Переважна більшість сучасних вебдодатків для доставки їжі побудована на основі клієнт-серверної моделі, де серверна частина обробляє бізнес-логіку, управляє базою даних та забезпечує безпеку, а клієнтська частина відповідає за відображення інтерфейсу та взаємодію з користувачем [3]. У рамках цієї моделі виділяють два основних підходи:

– монолітна архітектура, за якої весь додаток функціонує як єдиний програмний модуль, що спрощує розробку та розгортання, проте ускладнює масштабування;

– мікросервісна архітектура, за якої окремі компоненти системи (каталог, кошик, оплата, доставка) реалізуються як незалежні сервіси, що взаємодіють через API.

Для невеликих та середніх підприємств монолітна архітектура залишається оптимальним рішенням з огляду на менші витрати на розробку та підтримку [4].

Каталогізація товарів. Вебкаталог є центральним елементом будь-якого сервісу доставки їжі. Він забезпечує структуроване представлення асортименту, надаючи користувачу можливість перегляду товарів за категоріями, фільтрації за різними параметрами (ціна, розмір, склад) та пошуку за ключовими словами [5]. Якість каталогу безпосередньо впливає на конверсію замовлень, оскільки зручний та інформативний інтерфейс сприяє прийняттю рішення про покупку.

Управління замовленнями. Процес оформлення замовлення в онлайн-сервісах доставки їжі зазвичай включає декілька послідовних етапів: формування кошика, введення даних для доставки, вибір способу оплати та підтвердження. Після оформлення замовлення переходить у систему обробки, де адміністратор або автоматизована система змінює його статус відповідно до етапу виконання (нове, підтверджено, готується, доставляється, виконано) [6].

Персоналізація та авторизація. Сучасні сервіси доставки їжі активно використовують механізми реєстрації та авторизації користувачів для забезпечення персоналізованого досвіду. Зареєстрований користувач отримує доступ до особистого кабінету, де може переглядати історію замовлень, зберігати улюблені адреси доставки та отримувати персоналізовані рекомендації [7].

Адаптивний дизайн. Враховуючи, що значна частина замовлень здійснюється з мобільних пристроїв, адаптивність інтерфейсу є критично важливою вимогою. За даними Google, понад 60 % користувачів відмовляються

від покупки, якщо вебсайт не оптимізований для мобільних пристроїв [8]. Тому сучасні вебкаталоги доставки їжі розробляються з використанням підходу Mobile First або принципу адаптивної верстки (Responsive Web Design).

Для систематизації основних підходів до електронного надання послуг доставки їжі доцільно навести їхню порівняльну характеристику (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Порівняння підходів до побудови вебсервісів доставки їжі

Підхід	Переваги	Недоліки
Монолітна архітектура	Простота розробки та розгортання; єдина кодова база; низька вартість	Складність масштабування; залежність компонентів; ризик відмови всієї системи
Мікросервісна архітектура	Незалежне масштабування; гнучкість технологій; стійкість до відмов	Висока складність інфраструктури; потреба в DevOps; складність налагодження
SaaS-платформи (Wix, Shopify)	Швидкий запуск; не потребує розробки; вбудована аналітика	Обмежена кастомізація; щомісячна підписка; залежність від постачальника
Агрегатори (Glovo, Bolt Food)	Великий потік клієнтів; маркетинг; готова логістика	Висока комісія (20–35 %); відсутність контролю над клієнтською базою

Як видно з таблиці 1.1, кожен підхід має свої переваги та обмеження. Для розробки власного вебкаталогу сервісу доставки піци найбільш доцільним є використання монолітної архітектури, оскільки вона забезпечує оптимальне співвідношення між складністю розробки та функціональними можливостями, а також дозволяє повністю контролювати бізнес-логіку та інтерфейс [4].

Окрім архітектурних рішень, важливу роль відіграє вибір технологічного підходу до розробки серверної частини вебдодатку. Сучасна практика передбачає використання вебфреймворків, які значно прискорюють розробку за

рахунок готових компонентів для маршрутизації, роботи з базою даних, автентифікації та шаблонізації [9].

Серед найбільш поширених фреймворків для серверної розробки вебдодатків виділяють Django (Python), Laravel (PHP), Express.js (Node.js) та Ruby on Rails (Ruby). Фреймворк Django побудований за архітектурним шаблоном MTV (Model-Template-View), що передбачає чіткий розподіл відповідальності між компонентами додатку та сприяє підтримці чистої структури коду [10].

Аналіз сучасних підходів до електронного надання сервісних послуг з доставки їжі свідчить про те, що ефективне вебрішення повинно поєднувати зручний каталог товарів із системою фільтрації та пошуку, функціонал кошика та оформлення замовлень, механізми авторизації та особистого кабінету, а також адаптивний дизайн інтерфейсу. Усі ці компоненти складають основу для подальшого проєктування вебкаталогу сервісу доставки піци.

1.2 Аналіз популярних вебресурсів для доставки їжі

Для обґрунтованого вибору функціональних та технічних рішень при розробці вебкаталогу сервісу доставки піци необхідно провести аналіз існуючих популярних вебресурсів у даній сфері. Такий аналіз дозволить виявити кращі практики, а також визначити типові недоліки, які слід уникнути при створенні власного рішення [11].

Domino's Pizza (dominos.ua). Вебсайт міжнародної мережі піцерій Domino's є одним із найбільш технологічно-розвинених ресурсів у сфері онлайн-замовлення піци. Серед ключових функціональних можливостей: детальний каталог із фільтрацією за категоріями (класичні, м'ясні, вегетаріанські); конструктор піци, що дозволяє обирати розмір, тісто та додаткові інгредієнти; інтеграція з Google Maps для визначення зони доставки; відстеження замовлення в реальному часі (Pizza Tracker); система лояльності з накопичувальними бонусами [12].

Перевагами Domino's є високий рівень інтерактивності інтерфейсу, продумана система статусів замовлення та наявність мобільного додатку. Проте для невеликих локальних піцерій такий рівень складності є надлишковим та економічно недоцільним.

Pizza Hut (pizzahut.com). Вебресурс Pizza Hut відрізняється лаконічним дизайном та зручною структурою каталогу. Основні функціональні особливості включають: категоризацію меню з візуальними картками товарів; систему комбо-пропозицій та акцій; вибір між доставкою та самовивозом; інтеграцію з платіжними системами; особистий кабінет з історією замовлень [13].

Вебсайт Pizza Hut демонструє ефективний підхід до організації каталогу з чітким розділенням на категорії та акцентом на візуальному представленні товарів. Водночас слід зазначити, що інтерфейс орієнтований переважно на західний ринок та не завжди адаптований до специфіки українського споживача.

Чотири Сири (4syry.com.ua). Як приклад українського локального сервісу доставки піци, вебсайт "Чотири Сири" демонструє типовий набір функцій для малого та середнього бізнесу: каталог піц із поділом на категорії; картка товару з описом складу, вагою та ціною; кошик із можливістю зміни кількості позицій; форма замовлення з полями для контактних даних та адреси [14].

Перевагою цього ресурсу є простота та зрозумілість інтерфейсу, проте серед недоліків можна виділити відсутність системи авторизації, обмежені можливості фільтрації та застарілий дизайн окремих елементів інтерфейсу.

Glovo (glovoapp.com). Glovo є прикладом агрегатора доставки, що об'єднує на одній платформі численних ресторанів-партнерів. Серед функціональних особливостей: геолокація для визначення доступних ресторанів; розширена система фільтрації (кухня, рейтинг, час доставки, ціна); рейтинги та відгуки користувачів; інтеграція з картковими та мобільними платіжними системами; відстеження кур'єра в реальному часі [15].

Агрегаторна модель Glovo забезпечує широкий вибір для клієнта, проте для окремих закладів співпраця з агрегатором супроводжується високою

комісією (20–35 % від суми замовлення), що суттєво знижує маржинальність бізнесу та стимулює розвиток власних каналів продажу.

Bolt Food (food.bolt.eu). Bolt Food функціонує за аналогічною до Glovo агрегаторною моделлю, проте відрізняється акцентом на швидкість доставки та інтеграцію з екосистемою Bolt (таксі, електросамокати). Основні функції: персоналізовані рекомендації на основі історії замовлень; рейтингова система для ресторанів та страв; промокоди та реферальна програма; чат-підтримка в реальному часі [16].

Для систематизації результатів порівняльного аналізу розглянутих вебресурсів доцільно навести зведену таблицю їхніх функціональних можливостей (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Порівняння функціональних можливостей вебресурсів доставки їжі

Функція	Domino's	Pizza Hut	4 Сири	Glovo	Bolt Food
Каталог із категоріями	+	+	+	+	+
Фільтрація та пошук	+	+	–	+	+
Кошик	+	+	+	+	+
Авторизація	+	+	–	+	+
Історія замовлень	+	+	–	+	+
Відстеження статусу	+	–	–	+	+
Конструктор піци	+	+	–	–	–
Рейтинги та відгуки	–	–	–	+	+
Адаптивний дизайн	+	+	+/–	+	+
Адмін-панель	+	+	+	+	+

Аналіз, наведений у таблиці 1.2, свідчить про те, що великі міжнародні мережі та агрегатори пропонують найширший набір функцій, проте їхні рішення є надмірно складними для невеликих локальних сервісів доставки піци. Водночас локальні ресурси, такі як «Чотири Сири», демонструють суттєві функціональні обмеження, зокрема відсутність авторизації, фільтрації та відстеження замовлень.

На підставі проведеного аналізу можна сформулювати перелік обов'язкових функціональних вимог до розроблюваного вебкаталогу сервісу доставки піци:

– каталог товарів із поділом на категорії, фільтрацією за ціною, розміром та можливістю пошуку за назвою;

– детальна картка товару з описом, складом, вагою, ціною та зображенням;

– кошик із можливістю додавання, видалення та зміни кількості позицій;

– оформлення замовлення з введенням контактних даних, адреси доставки та вибором способу оплати;

– реєстрація та авторизація користувачів;

– особистий кабінет з історією замовлень та їхніми статусами;

– адміністративна панель для управління каталогом, категоріями та замовленнями;

– адаптивний дизайн інтерфейсу для коректного відображення на різних пристроях.

Реалізація зазначеного набору функцій дозволить створити конкурентоспроможне вебрішення, що поєднує простоту розробки з достатнім рівнем функціональності для ефективного обслуговування клієнтів локального сервісу доставки піци.

Аналіз популярних вебресурсів для доставки їжі дозволив визначити ключові функціональні складові, які повинен містити розроблюваний вебкаталог, а також виявити найкращі практики побудови інтерфейсу та

організації каталогу товарів. Отримані результати стануть основою для подальшого вибору технологічного стеку та архітектури вебкаталогу, що буде розглянуто у підрозділі 1.3.

1.3 Вибір технологічного стеку та архітектури вебкаталогу

Вибір технологічного стеку є одним із ключових етапів проєктування будь-якого вебдодатку, оскільки від нього залежать продуктивність розробки, швидкодія готового продукту, можливості масштабування та вартість подальшої підтримки. У контексті розробки вебкаталогу сервісу доставки піци необхідно обрати такий набір технологій, який забезпечить повне покриття визначених у підрозділі 1.2 функціональних вимог та водночас буде відповідати рівню складності проєкту [17].

Технологічний стек вебдодатку зазвичай включає чотири основних компоненти: мову програмування серверної частини, вебфреймворк, систему управління базами даних та технології клієнтської частини. Кожен із цих компонентів має множину альтернатив, тому вибір потребує порівняльного аналізу з урахуванням специфіки предметної області та масштабу проєкту.

Вибір мови програмування серверної частини. Серверна частина (back-end) вебдодатку відповідає за обробку бізнес-логіки, взаємодію з базою даних, автентифікацію користувачів та формування відповідей на запити клієнта. Серед найбільш поширених мов програмування для серверної розробки виділяють Python, PHP, JavaScript (Node.js), Java та Ruby [18].

Python є однією з найпопулярніших мов програмування у світі. За даними індексу TIOBE, у 2024 році Python посів перше місце серед мов програмування за рівнем популярності [19]. До основних переваг Python належать: чистий та зрозумілий синтаксис, що сприяє швидкій розробці; велика кількість бібліотек та фреймворків; активна спільнота розробників; широке застосування в освітній та науковій сферах, що забезпечує доступність навчальних матеріалів.

PHP є класичною мовою для веброзробки, яка використовується у понад 75 % вебсайтів світу. До переваг PHP належать низький поріг входження, велика кількість хостинг-провайдерів з підтримкою PHP та наявність потужних фреймворків (Laravel, Symfony). Водночас PHP поступається Python за чистотою синтаксису та сучасністю підходів до архітектури додатків [20].

JavaScript (Node.js) дозволяє використовувати одну мову як для серверної, так і для клієнтської частини, що забезпечує уніфікацію технологічного стеку. Node.js демонструє високу продуктивність при обробці асинхронних запитів, проте потребує більш складної організації коду для реалізації типових серверних задач, таких як робота з базою даних та автентифікація [21].

Для систематизації порівняння мов програмування серверної частини доцільно навести їхні основні характеристики у вигляді таблиці (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Порівняльна характеристика мов програмування серверної частини

Критерій	Python	PHP	Node.js	Ruby
Синтаксис	Чистий, лаконічний	Середній	Асинхронний, складний	Елегантний
Популярність (TIOBE 2024)	1 місце	4 місце	6 місце	16 місце
Основний фреймворк	Django, Flask	Laravel, Symfony	Express.js	Ruby on Rails
Вбудована ORM	Django ORM	Eloquent	Sequelize (зовн.)	Active Record
Адмін-панель	Django Admin (вбуд.)	Laravel Nova (платна)	Немає (зовн.)	Rails Admin (зовн.)
Швидкість розробки	Висока	Середня	Середня	Висока
Навчальні ресурси	Дуже багато	Багато	Багато	Обмежено
Придатність для MVP	Відмінна	Добра	Добра	Добра

Як видно з таблиці 1.3, мова Python демонструє найкращі показники за більшістю критеріїв, що є визначальними для даного проєкту: чистий синтаксис, найвищий рівень популярності, наявність потужного фреймворку Django із вбудованою адмін-панеллю та ORM, а також висока швидкість розробки. З огляду на те, що розроблюваний вебкаталог є проєктом рівня MVP (мінімально життєздатний продукт) для бакалаврської кваліфікаційної роботи, Python є оптимальним вибором мови програмування.

Вибір вебфреймворку. Вебфреймворк забезпечує розробника набором готових інструментів для маршрутизації HTTP-запитів, роботи з базою даних, обробки форм, автентифікації та шаблонізації HTML-сторінок. Для мови Python найбільш поширеними вебфреймворками є Django та Flask [22].

Django є повнофункціональним (full-stack) фреймворком, побудованим за архітектурним шаблоном MTV (Model-Template-View). Цей шаблон передбачає чіткий розподіл відповідальності між трьома компонентами:

– Model (Модель) – описує структуру даних та забезпечує взаємодію з базою даних через об'єктно-реляційне відображення (ORM). Кожна модель відповідає таблиці у базі даних, а її атрибути – полям таблиці;

– Template (Шаблон) – відповідає за візуальне представлення даних. Django Templates використовує власну мову шаблонів з підтримкою змінних, циклів, умовних конструкцій та успадкування шаблонів;

– View (Представлення) – містить бізнес-логіку обробки запитів. View отримує HTTP-запит, взаємодіє з моделями для отримання або збереження даних та повертає HTTP-відповідь з використанням відповідного шаблону [23].

До ключових переваг Django належать:

– вбудована адміністративна панель (Django Admin), яка автоматично генерується на основі моделей даних та дозволяє здійснювати повний набір CRUD-операцій (створення, читання, оновлення, видалення) без написання додаткового коду;

– потужна ORM-система (Django ORM), яка забезпечує роботу з базою даних на рівні об'єктів Python, абстрагуючи розробника від написання SQL-запитів;

– вбудована система автентифікації та авторизації (Django Authentication System), що включає реєстрацію, авторизацію, управління сесіями та розмежування прав доступу;

– система міграцій, яка автоматично генерує та застосовує зміни до структури бази даних при зміні моделей;

– велика екосистема пакетів та активна спільнота розробників [24].

Flask, на відміну від Django, є мікрофреймворком, що надає мінімальний набір інструментів та залишає розробнику свободу у виборі додаткових компонентів. Flask не містить вбудованої ORM, адмін-панелі чи системи автентифікації, тому для їхньої реалізації необхідно підключати сторонні бібліотеки (SQLAlchemy, Flask-Admin, Flask-Login). Такий підхід забезпечує більшу гнучкість, проте суттєво збільшує час розробки та ускладнює підтримку проєкту [25]. Для наочного порівняння Django та Flask наведено таблицю 1.4.

Таблиця 1.4

Порівняння вебфреймворків Django та Flask

Критерій	Django	Flask
Тип	Full-stack фреймворк	Мікрофреймворк
Архітектурний шаблон	MTV (Model-Template-View)	Немає фіксованого
ORM	Вбудована (Django ORM)	SQLAlchemy (зовнішня)
Адмін-панель	Вбудована (Django Admin)	Flask-Admin (зовнішня)
Автентифікація	Вбудована система	Flask-Login (зовнішня)
Міграції БД	Вбудовані (manage.py)	Flask-Migrate (зовнішня)
Захист від вразливостей	CSRF, XSS, SQL-ін'єкції	Обмежений (CSRF)
Швидкість старту проєкту	Висока (batteries included)	Середня (збірка вручну)
Гнучкість	Середня	Висока
Документація	Обширна, офіційна	Добра, компактна
Придатність для вебкаталогу	Відмінна	Задовільна

Порівняння, наведене у таблиці 1.4, свідчить про те, що Django має суттєві переваги для розробки вебкаталогу сервісу доставки піци. Наявність вбудованих компонентів для роботи з базою даних, автентифікації, адміністрування та захисту від вразливостей значно скорочує час розробки та дозволяє зосередитися на реалізації бізнес-логіки. Принцип Django «batteries included» (усе необхідне вже включено) є визначальним для проєктів рівня бакалаврської кваліфікаційної роботи, де обмежений час розробки є критичним фактором.

Вибір системи управління базами даних. Система управління базами даних (СУБД) є невід'ємним компонентом будь-якого вебдодатку, що забезпечує зберігання, організацію та маніпулювання структурованими даними. Для вебдодатків на основі Django найбільш поширеними є реляційні СУБД: SQLite, PostgreSQL та MySQL [26].

SQLite є вбудованою реляційною СУБД, яка зберігає всю базу даних у єдиному файлі. На відміну від PostgreSQL та MySQL, SQLite не потребує окремого серверного процесу, що суттєво спрощує розгортання та налаштування додатку. SQLite є СУБД за замовчуванням у Django і підтримує повний набір SQL-операцій, включаючи транзакції, індексацію та підтримку зовнішніх ключів [27].

До переваг SQLite у контексті розроблюваного вебкаталогу належать:

– відсутність необхідності встановлення та налаштування окремого сервера бази даних, що спрощує розгортання додатку;

– зберігання бази даних у єдиному файлі, що полегшує резервне копіювання та перенесення;

– повна підтримка транзакцій (ACID-сумісність), що забезпечує цілісність даних;

– нульова конфігурація – SQLite працює одразу після створення проєкту Django;

– достатня продуктивність для додатків з обмеженим числом одночасних користувачів (до 100–200);

– повна сумісність з Django ORM без будь-яких додаткових налаштувань [28].

PostgreSQL є більш потужною СУБД, що підтримує складні запити, повнотекстовий пошук, JSON-типи даних та горизонтальне масштабування. Проте для вебкаталогу з обмеженим обсягом даних (кілька десятків товарів та сотні замовлень) такі можливості є надлишковими, а необхідність встановлення та налаштування окремого сервера бази даних додає зайвої складності [29].

MySQL, подібно до PostgreSQL, потребує окремого серверного процесу і є оптимальною для високонавантажених проєктів. Для навчального проєкту рівня бакалаврської роботи використання MySQL не має суттєвих переваг перед SQLite, проте ускладнює процес розгортання.

Порівняння СУБД за ключовими критеріями наведено у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Порівняння систем управління базами даних

Критерій	SQLite	PostgreSQL	MySQL
Тип	Вбудована	Клієнт-серверна	Клієнт-серверна
Окремий сервер	Не потрібен	Потрібен	Потрібен
Конфігурація	Нульова	Складна	Середня
Файл БД	Один .sqlite3	Каталог даних	Каталог даних
ACID-сумісність	Так	Так	Так (InnoDB)
Одночасні записи	Обмежено	Необмежено	Необмежено
Django підтримка	За замовчуванням	Повна	Повна
Розгортання	Миттєве	Потребує setup	Потребує setup
Придатність для MVP	Відмінна	Надлишкова	Надлишкова

Аналіз, наведений у таблиці 1.5, підтверджує, що SQLite є оптимальним вибором для розроблюваного вебкаталогу. Нульова конфігурація, миттєве розгортання та повна сумісність із Django ORM забезпечують максимальну ефективність розробки без шкоди для функціональності. Водночас архітектура

Django дозволяє за потреби здійснити міграцію на PostgreSQL або MySQL шляхом зміни лише одного параметра конфігурації, без модифікації коду додатку.

Вибір технологій клієнтської частини. Клієнтська частина (front-end) вебдодатку відповідає за відображення інтерфейсу користувача у веббраузері. Для розробки клієнтської частини вебкаталогу розглядалися два основних підходи: використання шаблонізатора Django Templates у поєднанні з CSS-фреймворком та розробка окремого SPA-додатку (Single Page Application) на базі JavaScript-фреймворку [30].

Перший підхід передбачає серверну генерацію HTML-сторінок за допомогою вбудованого шаблонізатора Django Templates. Цей шаблонізатор підтримує успадкування шаблонів, включення фрагментів, цикли, умовні конструкції та фільтри для форматування даних. Серверна шаблонізація забезпечує швидке завантаження сторінок, кращу індексацію пошуковими системами (SEO) та простоту розробки, оскільки не потребує окремого серверу для клієнтської частини [31].

Другий підхід передбачає створення окремого SPA-додатку на базі React.js, Vue.js або Angular, який взаємодіє з серверною частиною через REST API. Такий підхід забезпечує більш динамічний інтерфейс, проте суттєво збільшує складність проєкту, оскільки потребує розробки та підтримки двох окремих додатків (back-end API та front-end SPA), а також ускладнює SEO-оптимізацію [32].

Для розроблюваного вебкаталогу обрано перший підхід – серверну шаблонізацію за допомогою Django Templates у поєднанні з CSS-фреймворком Bootstrap 5. Такий вибір обґрунтовується наступними факторами:

– єдина кодова база – вся логіка додатку зосереджена в одному Django-проєкті, що спрощує розробку, тестування та розгортання;

– Bootstrap 5 забезпечує адаптивний дизайн (Responsive Web Design) без написання значного обсягу власних CSS-стилів;

– Bootstrap 5 не залежить від jQuery (на відміну від попередніх версій), що зменшує обсяг завантажуваних ресурсів;

– наявність готових компонентів (навігація, картки, форми, модальні вікна, таблиці), які прискорюють розробку інтерфейсу;

– сумісність із Django Forms – класи Bootstrap легко застосовуються до полів форм Django через атрибути віджетів [33].

Архітектура вебкаталогу. На підставі проведеного аналізу та обґрунтованого вибору технологій визначено архітектуру розроблюваного вебкаталогу сервісу доставки піци. Додаток побудований за монолітною архітектурою з використанням шаблону MTV (Model-Template-View), що є стандартним для Django-додатків. Загальна архітектура включає наступні компоненти:

– серверна частина (back-end): Python 3.x, Django 5.x;

– система управління базами даних: SQLite;

– клієнтська частина (front-end): Django Templates, HTML5, CSS3, Bootstrap 5, JavaScript;

– об'єктно-реляційне відображення: Django ORM;

– автентифікація та авторизація: Django Authentication System;

– управління сесіями (кошик): Django Sessions;

– адміністративна панель: Django Admin;

– обробка зображень: бібліотека Pillow.

Обраний технологічний стек забезпечує повне покриття функціональних вимог, визначених у підрозділі 1.2, а саме: каталог із фільтрацією та пошуком, кошик, оформлення замовлень, авторизацію, особистий кабінет та адміністративну панель. Монолітна архітектура забезпечує простоту розгортання – для запуску додатку достатньо встановити Python та Django, після чого проєкт готовий до роботи без додаткових конфігурацій серверів баз даних чи окремих front-end сервісів [34].

Зведений перелік обраних технологій та їхнє призначення у проєкті наведено у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Обраний технологічний стек вебкаталогу

Компонент	Технологія	Призначення
Мова програмування	Python 3.x	Серверна логіка, обробка запитів, бізнес-логіка
Вебфреймворк	Django 5.x	MTV-архітектура, маршрутизація, шаблонізація
СУБД	SQLite	Зберігання даних (товари, замовлення, користувачі)
ORM	Django ORM	Об'єктно-реляційне відображення моделей
Автентифікація	Django Auth	Реєстрація, авторизація, управління сесіями
Адмін-панель	Django Admin	CRUD-операції для товарів, категорій, замовлень
Кошик	Django Sessions	Зберігання стану кошика у сесії користувача
Шаблонізатор	Django Templates	Серверна генерація HTML-сторінок
CSS-фреймворк	Bootstrap 5	Адаптивна верстка, готові UI-компоненти
Мова розмітки	HTML5	Структура вебсторінок
Стилізація	CSS3	Додаткові стилі інтерфейсу
Скриптинг	JavaScript	Динамічні елементи інтерфейсу
Обробка зображень	Pillow	Завантаження та обробка зображень товарів

У даному підрозділі здійснено обґрунтований вибір технологічного стеку та архітектури розроблюваного вебкаталогу сервісу доставки піци. Обрана комбінація Python + Django + SQLite + Bootstrap 5 забезпечує оптимальне співвідношення між функціональністю, швидкістю розробки та простотою розгортання. Архітектурний шаблон MTV забезпечує чіткий розподіл

відповідальності між компонентами додатку, що сприяє підтримці якості коду та полегшує подальше розширення функціональності. Обрані технології повністю покривають визначені функціональні вимоги та дозволяють реалізувати повнофункціональний вебкаталог із каталогом товарів, кошиком, системою замовлень, авторизацією та адміністративною панеллю.

Висновки до розділу 1

У першому розділі кваліфікаційної роботи бакалавра розглянуто теоретичні аспекти розробки вебкаталогу сервісу доставки піци. За результатами проведеного дослідження сформульовано наступні висновки.

1. Проаналізовано сучасні підходи до електронного надання сервісних послуг з доставки їжі. Встановлено, що ефективне вебрішення повинно базуватися на клієнт-серверній архітектурі та включати каталог товарів із системою фільтрації та пошуку, функціонал кошика та оформлення замовлень, механізми авторизації та персоналізації, а також адаптивний дизайн інтерфейсу. Для проєктів рівня малого та середнього бізнесу монолітна архітектура забезпечує оптимальне співвідношення між складністю розробки та функціональними можливостями.

2. Проведено порівняльний аналіз п'яти популярних вебресурсів для доставки їжі (Domino's Pizza, Pizza Hut, Чотири Сири, Glovo, Bolt Food). Виявлено, що великі міжнародні мережі та агрегатори пропонують широкий набір функцій, проте їхні рішення є надмірно складними для локальних сервісів. Локальні ресурси, навпаки, демонструють суттєві функціональні обмеження. На підставі аналізу сформульовано перелік обов'язкових функціональних вимог до розроблюваного вебкаталогу, що включає вісім ключових компонентів.

3. Здійснено обґрунтований вибір технологічного стеку та архітектури вебкаталогу. За результатами порівняльного аналізу мов програмування, вебфреймворків, систем управління базами даних та технологій клієнтської частини обрано комбінацію Python + Django + SQLite + Bootstrap 5. Обрана

архітектура MTV (Model-Template-View) забезпечує чіткий розподіл відповідальності між компонентами додатку, а принцип Django «batteries included» дозволяє реалізувати повнофункціональний вебкаталог із мінімальними витратами часу на конфігурацію та підключення сторонніх бібліотек.

Результати теоретичного дослідження, проведеного у першому розділі, створюють підґрунтя для подальшого проєктування та розробки вебкаталогу сервісу доставки піци, що буде розглянуто у другому розділі кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 2
ПРОЄКТУВАННЯ ТА РОЗРОБКА ВЕБКАТАЛОГУ СЕРВІСУ ДОСТАВКИ ПІЦИ

2.1 Проєктування інформаційної моделі та бази даних вебкаталогу

Проєктування інформаційної моделі є першим етапом створення програмного забезпечення, на якому визначаються основні сутності предметної області, їхні атрибути та зв'язки між ними. Якісне проєктування інформаційної моделі безпосередньо впливає на ефективність роботи вебдодатку, оскільки від структури бази даних залежать швидкість обробки запитів, цілісність даних та можливості подальшого розширення функціональності [35].

Моделювання варіантів використання (Use Case). На першому етапі проєктування необхідно визначити акторів системи та їхні взаємодії з функціональними можливостями вебкаталогу. Діаграма варіантів використання (Use Case) є стандартним інструментом UML-моделювання, що дозволяє візуалізувати функціональні вимоги до системи з точки зору зовнішніх користувачів [36].

У розроблюваному вебкаталозі визначено два основних актори:

– Клієнт – зареєстрований або незареєстрований користувач, який переглядає каталог, додає товари у кошик та оформлює замовлення;

– Адміністратор – уповноважений користувач, який управляє каталогом товарів, категоріями та замовленнями через адміністративну панель Django Admin.

Клієнт має доступ до тринадцяти варіантів використання, серед яких перегляд каталогу, фільтрація та пошук товарів, робота з кошиком, оформлення замовлення, реєстрація, авторизація та перегляд історії замовлень. Адміністратор має доступ до чотирьох варіантів використання, пов'язаних з управлінням контентом та замовленнями. Між окремими варіантами

використання існують зв'язки типу include (обов'язкове включення) та extend (розширення базового сценарію).

Діаграму варіантів використання розробленого вебкаталогу наведено на рисунку 2.1.

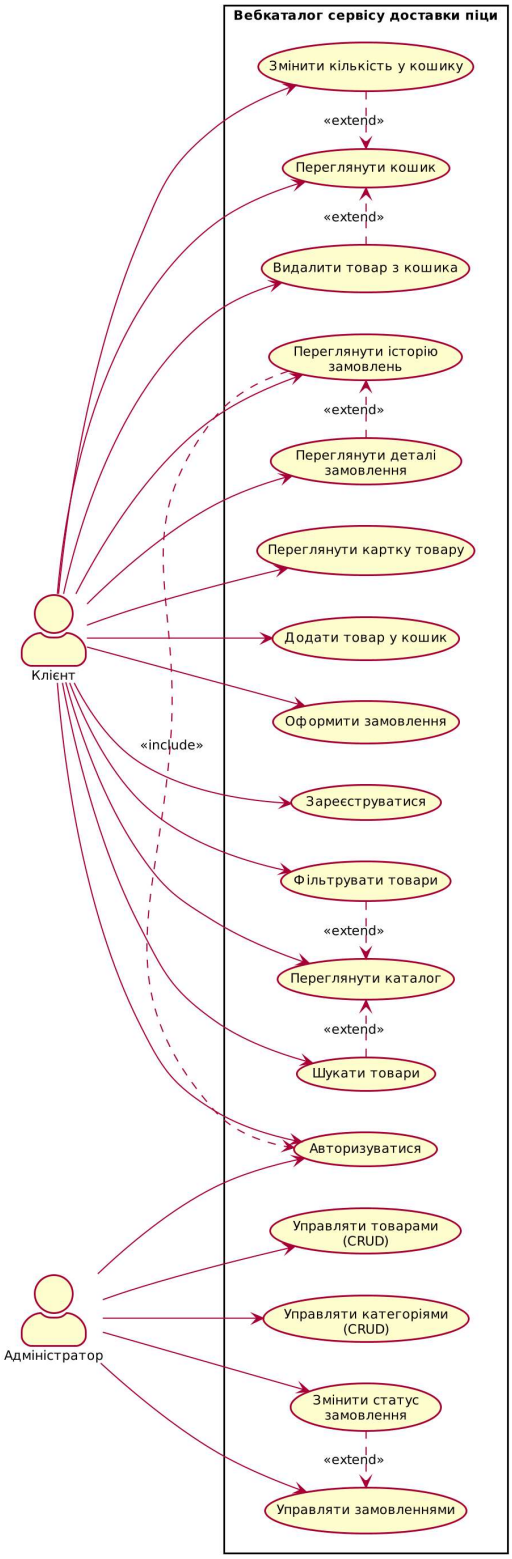

Рис. 2.1 Діаграма варіантів використання вебкаталогу

Як видно з рисунку 2.1, система забезпечує чіткий розподіл функціональності між двома типами акторів. Клієнт взаємодіє з публічною частиною вебкаталогу, а адміністратор – з адміністративною панеллю. Зв'язок include між варіантами використання «Переглянути історію замовлень» та «Авторизуватися» означає, що доступ до історії замовлень можливий лише для авторизованих користувачів.

Проєктування сутностей предметної області. На основі аналізу функціональних вимог, визначених у першому розділі, виділено п'ять основних сутностей предметної області вебкаталогу:

1. User (Користувач) – сутність, що представляє зареєстрованого користувача системи. Використовується стандартна модель Django Auth, яка містить поля для зберігання логіна, паролю, імені, прізвища, електронної пошти та прапорця адміністратора (is_staff). Модель User забезпечує механізми автентифікації та авторизації, включаючи хешування паролів та управління сесіями.

2. Category (Категорія) – сутність, що представляє категорію товарів у каталозі (наприклад, «Класичні», «М'ясні», «Вегетаріанські»). Категорія містить назву, slug-ідентифікатор для формування URL-адреси, опис, зображення, порядок сортування та прапорець активності. Зв'язок з Product реалізовано через зовнішній ключ (ForeignKey) за принципом «одна категорія – багато товарів» (1:N).

3. Product (Піца) – центральна сутність каталогу, що представляє окремий товар. Модель Product містить назву, slug-ідентифікатор, опис, склад інгредієнтів, ціну, розмір (S/M/L), вагу, зображення, прапорці доступності, новинки та популярності, а також дати створення та оновлення. Поле size реалізовано через CharField з обмеженим набором значень (choices), що забезпечує валідацію на рівні моделі.

4. Order (Замовлення) – сутність, що представляє замовлення клієнта. Модель містить зовнішній ключ на User (nullable, оскільки замовлення може бути оформлено без реєстрації), контактні дані (ім'я, прізвище, телефон, email),

адресу доставки, коментар, спосіб оплати, статус замовлення та загальну суму. Статус реалізовано через CharField із шістьма можливими значеннями: «нове», «підтверджено», «готується», «доставляється», «виконано», «скасовано».

5. OrderItem (Позиція замовлення) – сутність, що зв'язує замовлення з конкретними товарами. Модель містить зовнішні ключі на Order та Product, назву товару (зберігається окремо для збереження інформації у разі видалення товару з каталогу), ціну на момент замовлення та кількість. Метод get_subtotal() обчислює вартість окремої позиції як добуток ціни та кількості.

Для візуалізації структури бази даних побудовано ER-діаграму (Entity-Relationship), яка відображає сутності, їхні атрибути та зв'язки між ними [37]. ER-діаграму бази даних вебкаталогу наведено на рис. 2.2.

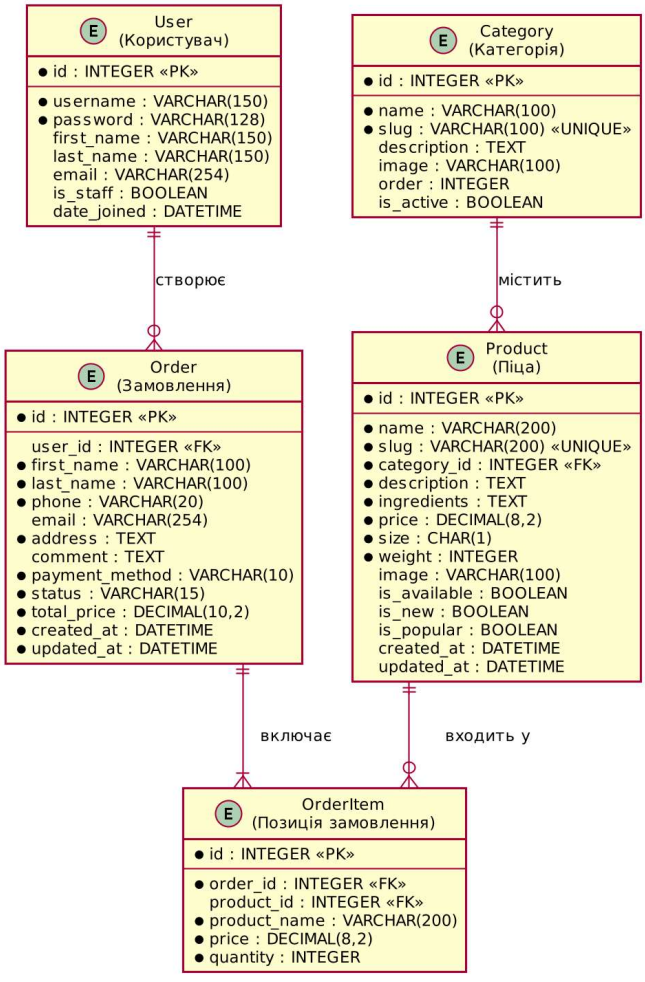

Рис. 2.2 ER-діаграма бази даних вебкаталогу

На рис. 2.2 представлено п'ять сутностей бази даних та зв'язки між ними. Зв'язок між Category та Product є типу «один-до-багатьох» (1:N) – одна категорія може містити необмежену кількість товарів. Зв'язок між User та Order також є типу 1:N – один користувач може мати необмежену кількість замовлень. Зв'язок між Order та OrderItem є типу 1:N – одне замовлення містить одну або більше позицій. Зв'язок між Product та OrderItem є типу 1:N – один товар може входити до багатьох позицій різних замовлень.

Позначення PK (Primary Key) вказує на первинний ключ – унікальний ідентифікатор запису. Позначення FK (Foreign Key) вказує на зовнішній ключ – поле, що забезпечує зв'язок між таблицями. Позначення UNIQUE вказує на обмеження унікальності значення поля (наприклад, slug-ідентифікатори категорій та товарів мають бути унікальними).

Для детального опису атрибутів кожної сутності та їхніх характеристик наведено таблицю 2.1.

Таблиця 2.1

Характеристика атрибутів основних сутностей бази даних

Сутність	Атрибут	Тип поля	Обов'язкове	Опис
Category	name	VARCHAR(100)	Так	Назва категорії
Category	slug	VARCHAR(100)	Так	URL-ідентифікатор
Category	is_active	BOOLEAN	Так	Прапорець активності
Product	name	VARCHAR(200)	Так	Назва піци
Product	price	DECIMAL(8,2)	Так	Ціна у гривнях
Product	size	CHAR(1)	Так	Розмір (S, M, L)
Product	weight	INTEGER	Так	Вага у грамах
Product	ingredients	TEXT	Так	Склад інгредієнтів
Product	is_available	BOOLEAN	Так	Наявність у каталозі
Order	status	VARCHAR(15)	Так	Статус замовлення
Order	total_price	DECIMAL(10,2)	Так	Загальна сума
Order	payment_method	VARCHAR(10)	Так	Спосіб оплати
Order	address	TEXT	Так	Адреса доставки
OrderItem	quantity	INTEGER	Так	Кількість одиниць
OrderItem	price	DECIMAL(8,2)	Так	Ціна на момент замовлення

Діаграма класів. Оскільки Django використовує об'єктно-реляційне відображення (ORM), кожна модель бази даних є класом Python, що успадковує базовий клас models.Model. Для візуалізації структури програмного коду побудовано діаграму класів за нотацією UML, яка відображає моделі додатку, їхні атрибути, методи та зв'язки [38].

Окрім моделей бази даних, на діаграмі представлено клас Cart (Кошик), який не є моделлю Django і не зберігається у базі даних. Клас Cart реалізує логіку кошика на основі механізму сесій Django (Django Sessions). Дані кошика зберігаються у серверній сесії у вигляді словника Python, де ключем є ідентифікатор товару, а значенням – інформація про кількість та ціну. Такий підхід дозволяє працювати з кошиком без реєстрації користувача та не створює додаткового навантаження на базу даних [39]. Діаграму класів вебкаталогу наведено на рисунку 2.3.

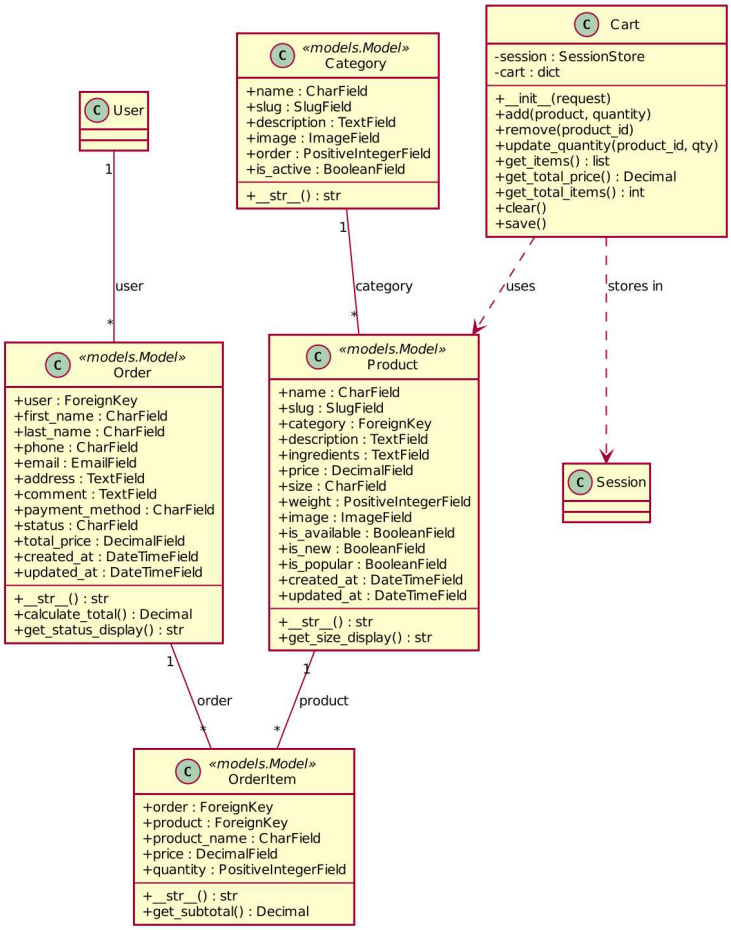

Рис. 2.3 Діаграма класів вебкаталогу

На рис. 2.3 відображено п'ять основних класів додатку та зв'язки між ними. Класи Category, Product, Order та OrderItem успадковують базовий клас models.Model фреймворку Django, що забезпечує автоматичне створення таблиць у базі даних, генерацію SQL-запитів та підтримку міграцій. Клас Cart є окремим утілітним класом, що взаємодіє з моделлю Product для отримання інформації про товари та з механізмом сесій Django для зберігання стану кошика.

Зв'язок між класами Category та Product реалізовано через поле ForeignKey, що на рівні бази даних створює зовнішній ключ. Параметр on_delete=CASCADE означає, що при видаленні категорії будуть видалені всі пов'язані з нею товари. Зв'язок між Order та OrderItem також реалізовано через ForeignKey з каскадним видаленням. Зв'язок між Product та OrderItem використовує параметр on_delete=SET_NULL, що означає: при видаленні товару з каталогу позиції замовлення не видаляються, а поле product_id встановлюється у NULL.

Інформаційна модель вебкаталогу забезпечує зберігання всіх необхідних даних для повноцінного функціонування сервісу доставки піци: структурованого каталогу товарів із категоріями, системи замовлень із відстеженням статусів та облікових записів користувачів з можливістю перегляду історії замовлень.

2.2 Опис основних способів обробки та збереження даних

У даному підрозділі розглядаються основні способи обробки та збереження даних у розробленому вебкаталозі, включаючи механізми взаємодії між компонентами архітектури MTV, обробку HTTP-запитів, роботу з базою даних через ORM, управління сесіями та процес оформлення замовлення.

Обробка HTTP-запитів у архітектурі MTV. Усі взаємодії користувача з вебкаталогом відбуваються через протокол HTTP. Коли користувач вводить URL-адресу або натискає посилання, браузер надсилає HTTP-запит до серверу Django. Обробка запиту в архітектурі MTV відбувається у наступній послідовності [40]:

1. URL-маршрутизатор (urls.py) аналізує URL-адресу запиту та визначає, який View (представлення) відповідає за обробку цього запиту;

2. View отримує об'єкт HttpRequest, який містить метод запиту (GET або POST), параметри, дані форми та інформацію про сесію;

3. View взаємодіє з моделями (Model) для отримання або збереження даних у базі даних через Django ORM;

4. View передає отримані дані у шаблон (Template), який формує HTML-відповідь;

5. View повертає об'єкт HttpResponse із сформованим HTML-кодом, який браузер відображає користувачу.

У розробленому вебкаталозі визначено 14 URL-маршрутів, кожен з яких відповідає за обробку конкретної дії користувача. Основні маршрути та відповідні їм View-функції наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Основні URL-маршрути вебкаталогу

URL-шаблон	Метод	View-функція	Призначення
/	GET	home	Головна сторінка
/catalog/	GET	catalog_view	Каталог з фільтрами
/product/<slug>/	GET	product_detail	Картка товару
/cart/	GET	cart_view	Перегляд кошика
/cart/add/<id>/	POST	cart_add	Додавання у кошик
/cart/remove/<id>/	GET	cart_remove	Видалення з кошика
/cart/update/<id>/	POST	cart_update	Оновлення кількості
/checkout/	GET/POST	checkout	Оформлення замовлення
/accounts/register/	GET/POST	register_view	Реєстрація
/accounts/login/	GET/POST	login_view	Авторизація
/accounts/profile/	GET	profile	Особистий кабінет
/admin/	GET/POST	Django Admin	Адмін-панель

Робота з базою даних через Django ORM. Django ORM (Object-Relational Mapping) забезпечує абстракцію взаємодії з базою даних, дозволяючи працювати з даними на рівні об'єктів Python замість написання SQL-запитів. Кожна модель Django автоматично отримує менеджер objects, через який виконуються операції створення, читання, оновлення та видалення записів (CRUD) [41].

Основні типи запитів, що використовуються у вебкаталозі:

– вибірка всіх записів: Product.objects.all() – повертає QuerySet (лінивий набір даних) із усіма товарами;

– фільтрація: Product.objects.filter(category__slug='classic', is_available=True) – повертає товари відповідної категорії, що є в наявності;

– пошук: Product.objects.filter(Q(name__icontains=query) | Q(ingredients__icontains=query)) – пошук за назвою або складом із використанням оператора Q для логічного АБО;

– створення запису: Order.objects.create(first_name='Іван', ...) – створює нове замовлення у базі даних;

– отримання одного запису: get_object_or_404(Product, slug=slug) – повертає товар за slug або генерує помилку 404;

– агрегація: order.items.aggregate(Sum('price')) – обчислення суми за полем price.

Django ORM автоматично генерує оптимізовані SQL-запити та підтримує ліниву завантаженість (lazy loading) – запит до бази даних виконується лише при безпосередньому зверненні до даних, що зменшує навантаження на СУБД [42].

Механізм сесійного кошика. Кошик у розробленому вебкаталозі реалізовано на основі механізму сесій Django (Django Sessions). Сесія – це механізм зберігання даних на сервері, що асоціюється з конкретним браузером через cookie-ідентифікатор session_id. Django зберігає дані сесії у базі даних SQLite у таблиці django_session [43].

Клас Cart інкапсулює логіку роботи з кошиком та надає наступні методи: add(product, quantity) – додає товар у кошик або збільшує кількість існуючого; remove(product_id) – видаляє товар з кошика; update_quantity(product_id, quantity)

– оновлює кількість одиниць; get_items() – повертає список елементів кошика з деталями товарів; get_total_price() – обчислює загальну вартість; clear() – очищує кошик після оформлення замовлення.

Дані кошика зберігаються у сесії у вигляді словника Python, де ключем є рядкове представлення ідентифікатора товару, а значенням – словник з полями quantity, price, name, size та weight. Такий підхід забезпечує роботу кошика без реєстрації та не створює додаткових таблиць у базі даних.

Процес оформлення замовлення. Оформлення замовлення є ключовим бізнес-процесом вебкаталогу, що включає декілька послідовних етапів обробки даних. Для візуалізації цього процесу побудовано діаграму діяльності (Activity Diagram), що наведена на рис. 2.4.

Рис. 2.4 Діаграма діяльності процесу оформлення замовлення

На рисунку 2.4 відображено послідовність дій від перегляду каталогу до отримання підтвердження замовлення. Діаграма містить три точки розгалуження: вибір між продовженням покупок та переходом до кошика; можливість зміни кількості товарів у кошику; автозаповнення форми для авторизованих користувачів. Після підтвердження замовлення система послідовно створює записи Order та OrderItem у базі даних, обчислює загальну суму та очищує кошик.

Взаємодія компонентів при оформленні замовлення. Для детального відображення взаємодії між компонентами системи при додаванні товару у кошик та оформленні замовлення побудовано діаграму послідовності (Sequence Diagram), що наведена на рисунку 2.5.

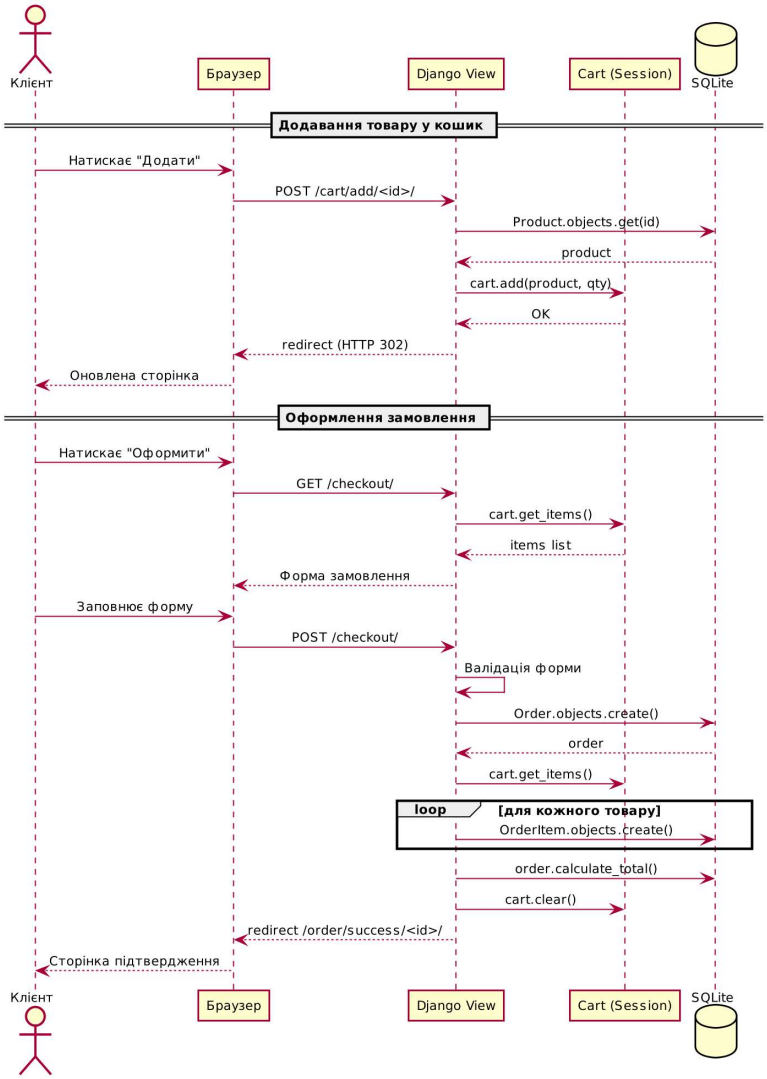

Рис. 2.5 Діаграма послідовності оформлення замовлення

На рис. 2.5 представлено взаємодію п'яти компонентів системи: Клієнт, Браузер, Django View, Cart (Session) та база даних SQLite. Діаграма поділена на два блоки: «Додавання товару у кошик» та «Оформлення замовлення». У першому блоці View отримує POST-запит, звертається до бази даних для отримання об'єкта Product, додає його у сесійний кошик та виконує redirect на попередню сторінку. У другому блоці View послідовно валідує форму, створює запис Order, у циклі створює записи OrderItem для кожного товару з кошика, обчислює загальну суму та очищує кошик.

Система міграцій. Django використовує систему міграцій для управління структурою бази даних. Міграція – це Python-файл, що описує зміни до схеми бази даних (створення таблиць, додавання полів, зміна типів). Команда python manage.py makemigrations аналізує моделі та генерує файли міграцій, а команда python manage.py migrate застосовує їх до бази даних SQLite. Такий підхід забезпечує версіонування структури бази даних та дозволяє відтворювати її на будь-якому комп'ютері [44].

У підрозділі 2.2 розглянуто основні механізми обробки та збереження даних у вебкаталозі: обробку HTTP-запитів в архітектурі MTV, роботу з базою даних через Django ORM, механізм сесійного кошика, процес оформлення замовлення та систему міграцій. Усі описані механізми забезпечують ефективне функціонування вебкаталогу та цілісність даних на всіх етапах взаємодії користувача з системою.

2.3 Реалізація серверної та клієнтської частини вебкаталогу

У даному підрозділі детально розглядається реалізація серверної та клієнтської частини вебкаталогу сервісу доставки піци, включаючи архітектуру компонентів, структуру файлів проєкту, реалізацію бізнес-логіки, шаблонізацію інтерфейсу, систему автентифікації, адміністративну панель та механізми розгортання додатку.

Загальна архітектура компонентів. Розроблений вебкаталог побудований за монолітною архітектурою з використанням шаблону MTV (Model-Template-View), характерного для фреймворку Django. Усі компоненти додатку об'єднані в єдиний проєкт, який складається з двох основних модулів: конфігураційного модуля pizza_catalog (налаштування, головний маршрутизатор) та прикладного модуля catalog (моделі, представлення, форми, шаблони). Для візуалізації архітектури компонентів побудовано діаграму компонентів (Component Diagram), що наведена на рисунку 2.6.

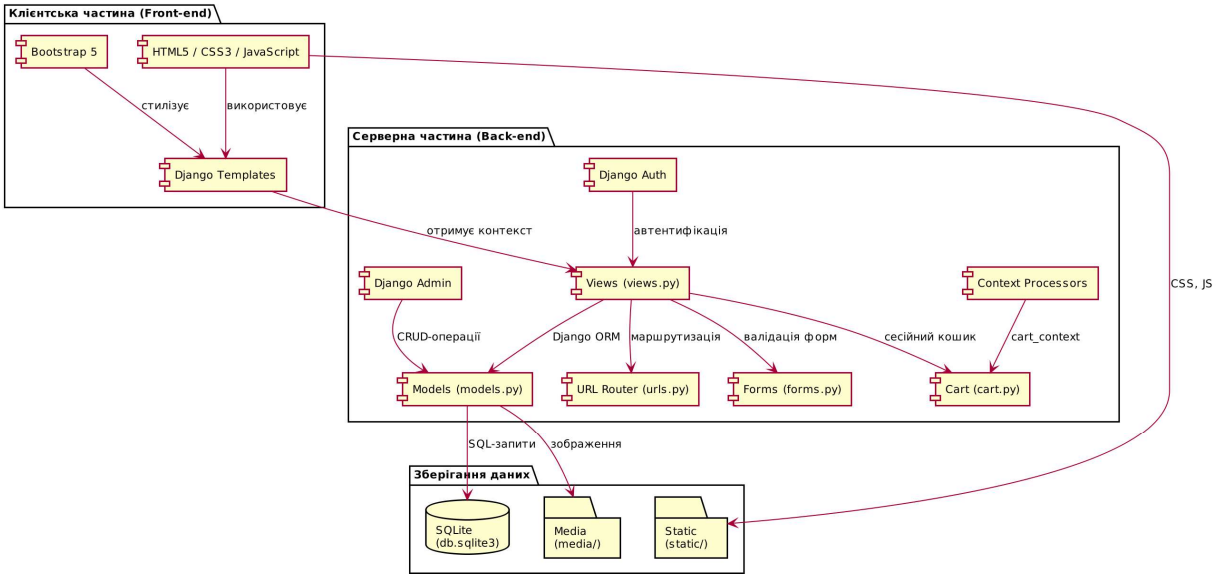

Рис. 2.6 Діаграма компонентів вебкаталогу

На рис. 2.6 відображено три рівні архітектури додатку: клієнтська частина (HTML5/CSS3/JavaScript, Bootstrap 5, Django Templates), серверна частина (URL Router, Views, Forms, Models, Cart, Context Processors, Django Admin, Django Auth) та рівень зберігання даних (SQLite, Media, Static). Стрілки вказують напрямок взаємодії між компонентами. Центральним компонентом серверної частини є Views, який координує роботу всіх інших модулів.

Структура файлів проєкту. Файлова структура проєкту організована відповідно до стандартних конвенцій фреймворку Django та включає

конфігураційний пакет, прикладний пакет, каталоги шаблонів, статичних файлів та медіа-файлів. Детальну структуру файлів наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Структура файлів проєкту

Файл / каталог	Призначення
manage.py	Точка входу Django, запуск сервера та команд
pizza_catalog/settings.py	Конфігурація проєкту (БД, шаблони, додатки)
pizza_catalog/urls.py	Головний маршрутизатор URL
catalog/models.py	Моделі даних (Category, Product, Order, OrderItem)
catalog/views.py	View-функції обробки HTTP-запитів
catalog/forms.py	Форми реєстрації, авторизації та оформлення замовлення
catalog/cart.py	Клас Cart для роботи з сесійним кошиком
catalog/admin.py	Налаштування адміністративної панелі
catalog/urls.py	URL-маршрути прикладного модуля
catalog/context_processors.py	Контекстний процесор кошика
templates/catalog/base.html	Базовий шаблон з навігацією та футером
templates/catalog/*.html	Шаблони сторінок (10 файлів)
static/css/style.css	Власні CSS-стилі інтерфейсу
static/js/main.js	JavaScript-скрипти інтерфейсу
media/products/	Завантажені зображення товарів
db.sqlite3	Файл бази даних SQLite

Реалізація серверної частини (back-end). Серверна частина вебкаталогу включає п'ять основних файлів Python, кожен з яких відповідає за окремий аспект функціональності додатку.

Модуль models.py містить визначення чотирьох моделей даних, які описують структуру бази даних. Модель Category реалізує ієрархію категорій каталогу із можливістю сортування за полем order та деактивації через прапорець is_active. Модель Product є центральною сутністю каталогу та містить 14 полів, що описують усі характеристики товару. Поле size реалізовано через механізм choices, що обмежує допустимі значення трьома варіантами: S (мала, 25 см), M

(середня, 30 см) та L (велика, 35 см). Метод get_size_display() автоматично повертає людино-зрозуміле представлення обраного розміру [45].

Модель Order реалізує систему замовлень із шістьма можливими статусами, що утворюють життєвий цикл замовлення. Для візуалізації переходів між статусами побудовано діаграму станів (State Diagram), що наведена на рисунку 2.7.

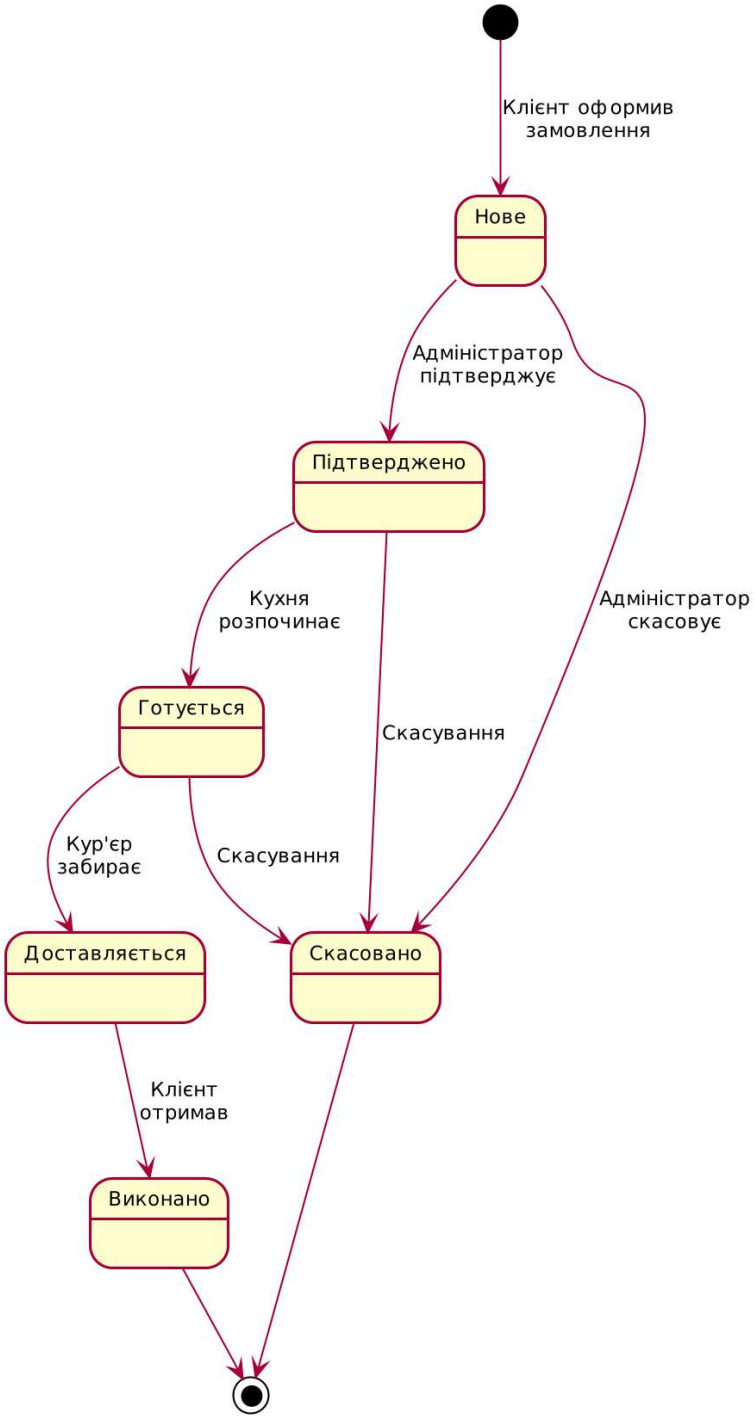

Рис. 2.7. Діаграма станів замовлення

На рис. 2.7 відображено шість станів замовлення та допустимі переходи між ними. Початковий стан «Нове» встановлюється автоматично при створенні замовлення. Адміністратор може підтвердити або скасувати нове замовлення. Підтверджене замовлення послідовно переходить через стани «Готується» та «Доставляється» до фінального стану «Виконано». Скасування можливе зі станів «Нове», «Підтверджено» та «Готується». Стани «Виконано» та «Скасовано» є фінальними – подальші переходи з них неможливі.

Метод calculate_total() моделі Order обчислює загальну суму замовлення шляхом агрегації вартості всіх пов'язаних позицій OrderItem. Цей метод викликається після створення всіх позицій замовлення та зберігає обчислену суму у полі total_price для оптимізації подальших запитів.

Модуль views.py містить 12 View-функцій, кожна з яких відповідає за обробку конкретного HTTP-запиту. Розглянемо реалізацію ключових функцій детальніше.

Функція catalog_view реалізує сторінку каталогу з підтримкою п'яти видів фільтрації: за категорією (через slug), за мінімальною та максимальною ціною, за розміром та за пошуковим запитом. Параметри фільтрації передаються через GET-параметри URL-адреси, що забезпечує можливість збереження посилання на відфільтровану видачу. Для пошуку використовується об'єкт Q, який дозволяє будувати складні умови з логічним оператором АБО – пошук виконується одночасно за назвою, описом та складом товару. Додатково реалізовано п'ять варіантів сортування: за замовчуванням (за популярністю), за зростанням ціни, за спаданням ціни, за назвою та за датою додавання [46].

Функція cart_add обробляє POST-запит додавання товару у кошик. Вона отримує об'єкт Product з бази даних за ідентифікатором, викликає метод cart.add() для додавання у сесію, відображає повідомлення про успішне додавання через Django Messages Framework та виконує redirect на сторінку, з якої було зроблено запит. Такий підхід запобігає повторному відправленню форми при оновленні сторінки (паттерн Post/Redirect/Get).

Функція checkout реалізує двоетапну логіку: при GET-запиті відображає порожню форму (з автозаповненням даних для авторизованих користувачів), а при POST-запиті валідує дані форми, створює запис Order, у циклі створює записи OrderItem для кожного товару з кошика, обчислює загальну суму та очищує кошик. Для валідації форми використовується клас CheckoutForm, побудований на основі ModelForm Django.

Функції register_view та login_view реалізують відповідно реєстрацію та авторизацію користувачів. Реєстрація використовує розширену форму RegisterForm, що додає обов'язкові поля first_name, last_name та email до стандартної форми UserCreationForm. Після успішної реєстрації виконується автоматична авторизація через функцію login(). Авторизація використовує стандартну форму AuthenticationForm із кастомізованими CSS-класами для віджетів [47].

Функція profile захищена декоратором @login_required, що автоматично перенаправляє неавторизованих користувачів на сторінку входу. Вона отримує всі замовлення поточного користувача через фільтр Order.objects.filter(user=request.user) та передає їх у шаблон для відображення.

Модуль forms.py містить три класи форм, які забезпечують валідацію та обробку даних, введених користувачем. Клас RegisterForm успадковує UserCreationForm та додає чотири додаткових поля з налаштованими CSS-класами Bootstrap через атрибут widget. Клас LoginForm успадковує AuthenticationForm із аналогічною кастомізацією віджетів. Клас CheckoutForm побудований на основі ModelForm та автоматично генерує поля форми на основі моделі Order, включаючи валідацію типів даних, обов'язковості заповнення та максимальної довжини [48].

Модуль admin.py налаштовує адміністративну панель Django Admin для управління даними вебкаталогу. Для кожної моделі створено окремий клас адміністрування з налаштуванням відображення, фільтрації, пошуку та інлайн-редагування.

Клас CategoryAdmin налаштовує відображення категорій у вигляді списку з полями назви, slug, порядку сортування та прапорця активності. Поля order та is_active позначені як list_editable, що дозволяє редагувати їх безпосередньо у списку без відкриття окремої сторінки. Параметр prepopulated_fields автоматично генерує slug на основі назви категорії при створенні нового запису.

Клас ProductAdmin налаштовує відображення товарів із вісьмома полями у списку, п'ятьма редагованими полями, фільтрацією за категорією, розміром, наявністю, новинками та популярністю, а також пошуком за назвою, описом та складом.

Клас OrderAdmin є найбільш функціональним та включає інлайн-клас OrderItemInline, який відображає позиції замовлення безпосередньо на сторінці редагування замовлення. Адміністратор може змінювати статус замовлення як у списку (через list_editable), так і на сторінці деталей. Поля created_at та updated_at позначені як readonly_fields, що запобігає їхньому випадковому редагуванню [49].

Реалізація клієнтської частини (front-end). Клієнтська частина вебкаталогу реалізована за допомогою шаблонізатора Django Templates у поєднанні з CSS-фреймворком Bootstrap 5 та власними CSS-стилями. Шаблони побудовані за принципом успадкування, що дозволяє уникнути дублювання HTML-коду та забезпечує єдиний вигляд усіх сторінок [50]. Ієрархію шаблонів вебкаталогу наведено на рис. 2.8.

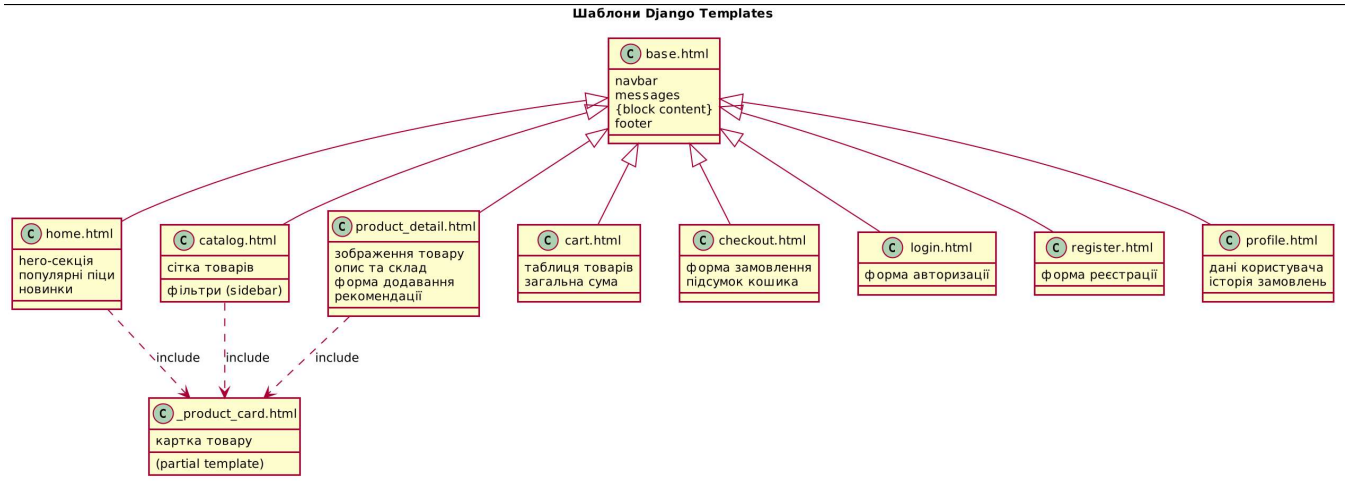

Рис. 2.8. Діаграма успадкування шаблонів

Модуль context_processors.py реалізує контекстний процесор cart_context, який автоматично додає інформацію про кошик (кількість товарів та загальну суму) до контексту кожного шаблону. Це забезпечує відображення актуальної інформації про кошик у навігаційній панелі на всіх сторінках без необхідності передавати ці дані з кожної View-функції окремо.

На рис. 2.8 відображено структуру шаблонів додатку. Базовий шаблон base.html містить загальні елементи, присутні на кожній сторінці: навігаційну панель з логотипом, посиланнями на каталог, кошик та акаунт; блок повідомлень (Django Messages); блок контенту, який перевизначається дочірніми шаблонами; та футер з контактною інформацією. Дев'ять дочірніх шаблонів успадковують базовий та визначають власний вміст блоку content. Часткóвий шаблон _product_card.html включається через тег {% include %} у три шаблони (home, catalog, product_detail) для відображення картки товару.

Базовий шаблон base.html містить підключення зовнішніх ресурсів: CSS-фреймворку Bootstrap 5 (через CDN), бібліотеки іконок Bootstrap Icons, шрифтів Comfortaa та Nunito (Google Fonts), а також власного файлу стилів style.css. Навігаційна панель реалізована як адаптивний компонент Bootstrap з автоматичним згортанням у мобільне меню (hamburger) на екранах шириною менше 992 пікселів. Індикатор кошика відображає поточну кількість товарів та суму, які оновлюються на кожній сторінці завдяки контекстному процесору cart_context.

Шаблон каталогу catalog.html реалізує дворівневу структуру з бічною панеллю фільтрів (col-lg-3) та основною областю товарів (col-lg-9). Бічна панель містить п'ять елементів фільтрації: текстове поле пошуку, випадаючий список категорій, випадаючий список розмірів, два числових поля для діапазону цін та випадаючий список варіантів сортування. Усі фільтри реалізовані як єдина HTML-форма з методом GET, що дозволяє зберігати параметри фільтрації в URL-адресі та ділитися посиланням на відфільтровану видачу. Товари відображаються у вигляді адаптивної сітки Bootstrap: 3 картки в ряд на великих екранах, 2 на середніх та 1 на мобільних пристроях.

Шаблон картки товару _product_card.html є повторно використовуваним компонентом, що відображає окремий товар. Картка містить зображення товару (або емодзі-заповнювач за відсутності зображення), назву з посиланням на деталі, скорочений опис (обрізаний до 12 слів фільтром truncatewords), вагу та розмір, ціну та кнопку додавання у кошик. Кнопка реалізована як POST-форма з CSRF-токеном та прихованими полями quantity та next (для redirect на поточну сторінку). Бейджі «Новинка» та «Хіт» відображаються умовно через теги {% if product.is_new %} та {% if product.is_popular %}.

Шаблон оформлення замовлення checkout.html реалізує двоколонковий макет: ліва колонка (col-lg-7) містить форму введення даних доставки, а права (col-lg-5) – підсумок замовлення зі списком товарів та загальною сумою. Поля форми генеруються автоматично з класу CheckoutForm та відображаються з Bootstrap-стилізацією. Кожне поле супроводжується перевіркою помилок валідації через {% if form.field.errors %}, що забезпечує зворотний зв'язок для користувача.

Стилізація інтерфейсу. Основою візуального оформлення є CSS-фреймворк Bootstrap 5, доповнений власним файлом style.css обсягом понад 350 рядків. Файл стилів використовує CSS-змінні (custom properties) для забезпечення єдиної кольорової палітри та можливості її швидкої зміни. Основна колірна схема побудована на темних тонах (dark theme) з акцентними кольорами для інтерактивних елементів [51].

Кольорова палітра інтерфейсу включає наступні основні змінні:

– --bg-dark (#1a1a2e) – основний фон сторінки;
– --bg-card (#16213e) – фон карток та модальних елементів;
– --bg-surface (#0f3460) – фон інтерактивних елементів;
– --accent (#e94560) – акцентний колір для кнопок та активних елементів;
– --gold (#f5a623) – колір для відображення цін;
– --text-primary (#eaeaea) – основний колір тексту;
– --text-secondary (#a0a0b8) – колір другорядного тексту.

Адаптивність інтерфейсу забезпечується комбінацією Grid-системи Bootstrap та власних медіа-запитів CSS. Для екранів шириною менше 768 пікселів зменшуються розміри шрифтів заголовків, висота зображень товарів та відступи між елементами. Навігаційна панель автоматично згортається у мобільне меню з кнопкою-гамбургером.

Для елементів інтерфейсу застосовуються анімації CSS: ефект підняття карток при наведенні (translateY(-6px) з тінню), плавний перехід кольорів кнопок (transition: 0.2s) та анімація плавання емодзі на головній сторінці (keyframes float). Ці анімації покращують візуальний зворотний зв'язок та сприяють інтуїтивному розумінню інтерактивних елементів [52].

Система повідомлень. Для зворотного зв'язку з користувачем використовується Django Messages Framework, який дозволяє відображати тимчасові повідомлення після виконання дій. У вебкаталозі реалізовано чотири типи повідомлень: success (зелений) – при успішному додаванні у кошик, оформленні замовлення, реєстрації; info (синій) – при виході з акаунту та видаленні товару з кошика; warning (жовтий) – при спробі оформлення з порожнім кошиком; error (червоний) – при помилках валідації. Повідомлення відображаються у верхній частині сторінки з кнопкою закриття та автоматично зникають при переході на іншу сторінку.

Архітектура розгортання. Діаграму розгортання (Deployment Diagram), що відображає фізичну архітектуру вебкаталогу, наведено на рис. 2.9.

На рисунку 2.9 представлено два вузли: клієнтський пристрій із веббраузером та вебсервер Django. Клієнт взаємодіє з сервером через протокол HTTP/HTTPS. На вебсервері розгорнуто Django-додаток, який взаємодіє з файлом бази даних SQLite, каталогом медіа-файлів (зображення товарів), каталогом статичних файлів (CSS, JS) та каталогом шаблонів. Для розробки та тестування використовується вбудований сервер Django (manage.py runserver), а для виробничого середовища рекомендується використання WSGI-сервера Gunicorn [53].

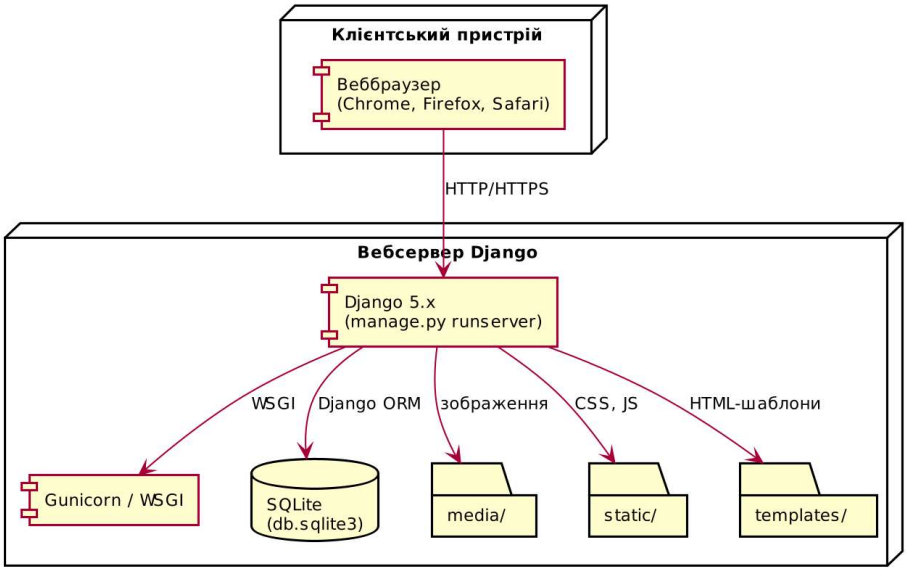

Рис. 2.9 Діаграма розгортання вебкаталогу

Процес розгортання додатку складається з чотирьох кроків: встановлення залежностей (pip install django pillow), застосування міграцій бази даних (python manage.py migrate), заповнення тестовими даними (python manage.py seed_data) та запуск сервера (python manage.py runserver). Завдяки використанню SQLite та вбудованих компонентів Django, розгортання не потребує встановлення та налаштування окремого сервера бази даних, що суттєво спрощує процес.

Команда управління seed_data. Для наповнення бази даних демонстраційними даними реалізовано власну команду Django management command seed_data.py. Ця команда створює суперкористувача (admin / admin123) для доступу до адмін-панелі, п'ять категорій (Класичні, М'ясні, Вегетаріанські, Гострі, Морські) та 14 піц із детальними описами, складом інгредієнтів, цінами, розмірами та вагою. Для запобігання дублюванню даних при повторному запуску використовується метод get_or_create(), який створює запис лише за умови його відсутності у базі даних [54].

Безпека вебдодатку. Django забезпечує захист від основних вебвразливостей на рівні фреймворку. Захист від CSRF-атак (Cross-Site Request Forgery) реалізовано через middleware CsrfViewMiddleware та обов'язковий тег {% csrf_token %} у кожній POST-формі. Захист від XSS-атак (Cross-Site

Scripting) забезпечується автоматичним екрануванням HTML-символів у шаблонах Django. Захист від SQL-ін'єкцій забезпечується використанням Django ORM, який параметризує всі SQL-запити. Паролі користувачів зберігаються у хешованому вигляді з використанням алгоритму PBKDF2 з SHA-256 та випадковою сіллю [55].

У підрозділі 2.3 детально розглянуто реалізацію серверної та клієнтської частини вебкаталогу сервісу доставки піци. Серверна частина включає п'ять моделей даних, 12 View-функцій, три класи форм та налаштування адміністративної панелі. Клієнтська частина побудована на основі десяти HTML-шаблонів із механізмом успадкування, CSS-фреймворку Bootstrap 5 та власних стилів. Архітектура додатку забезпечує чіткий розподіл відповідальності між компонентами, а вбудовані механізми безпеки Django захищають вебкаталог від основних вебвразливостей.

Висновки до розділу 2

У другому розділі кваліфікаційної роботи бакалавра здійснено проєктування та розробку вебкаталогу сервісу доставки піци. За результатами проведеної роботи сформульовано наступні висновки.

1. Спроєктовано інформаційну модель вебкаталогу, що включає п'ять сутностей: User (Користувач), Category (Категорія), Product (Піца), Order (Замовлення) та OrderItem (Позиція замовлення). Побудовано діаграму варіантів використання (Use Case), що визначає 17 функціональних можливостей для двох типів акторів (Клієнт та Адміністратор). Розроблено ER-діаграму бази даних з детальним описом атрибутів, типів полів та зв'язків між сутностями. Побудовано діаграму класів UML, що відображає структуру моделей Django та утілітного класу Cart.

2. Описано основні механізми обробки та збереження даних у вебкаталозі. Розглянуто цикл обробки HTTP-запитів в архітектурі MTV,

визначено 14 URL-маршрутів та відповідних View-функцій. Детально описано роботу Django ORM для виконання CRUD-операцій, механізм сесійного кошика на основі Django Sessions та процес оформлення замовлення. Побудовано діаграму діяльності (Activity Diagram) та діаграму послідовності (Sequence Diagram), що візуалізують бізнес-процес оформлення замовлення та взаємодію компонентів системи.

3. Реалізовано серверну та клієнтську частину вебкаталогу. Серверна частина включає чотири моделі даних із 50+ атрибутами, 12 View-функцій для обробки запитів, три класи форм із валідацією, клас сесійного кошика та налаштування адміністративної панелі. Клієнтська частина побудована на основі десяти HTML-шаблонів із механізмом успадкування Django Templates, CSS-фреймворку Bootstrap 5 та власних CSS-стилів із темною колірною схемою. Побудовано діаграму компонентів, діаграму станів замовлення, діаграму успадкування шаблонів та діаграму розгортання.

4. Забезпечено захист вебкаталогу від основних вебвразливостей (CSRF, XSS, SQL-ін'єкції) засобами фреймворку Django. Реалізовано систему автентифікації та авторизації з хешуванням паролів. Спроєктовано простий механізм розгортання, що потребує лише встановлення Python та Django без додаткових серверних компонентів.

Результати проєктування та розробки, виконані у другому розділі, забезпечують створення повнофункціонального вебкаталогу сервісу доставки піци, функціонування та елементи інтерфейсу якого будуть розглянуті у третьому розділі кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 3
ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ЕЛЕМЕНТИ ІНТЕРФЕЙСУ ВЕБКАТАЛОГУ СЕРВІСУ ДОСТАВКИ ПІЦИ

3.1 Огляд функціоналу розробленого вебкаталогу

У даному підрозділі здійснюється комплексний огляд функціоналу розробленого вебкаталогу сервісу доставки піци «PizzaCraft» з демонстрацією основних сторінок та можливостей системи. Огляд проводиться з позиції двох типів користувачів: клієнта (незареєстрованого та зареєстрованого) та адміністратора. Кожна функціональна можливість ілюструється відповідним знімком екрана інтерфейсу.

Головна сторінка. Головна сторінка вебкаталогу є першою точкою взаємодії користувача з системою і виконує функцію привітання, навігації та демонстрації ключових пропозицій. Верхня частина сторінки містить hero-секцію з заголовком «Найсмачніша піца з доставкою до дверей», коротким описом сервісу та кнопкою «Переглянути меню», що веде до каталогу (рис. 3.1). Навігаційна панель є фіксованою (sticky) та залишається видимою при прокручуванні сторінки. Вона містить логотип «PizzaCraft», посилання на головну сторінку та каталог, індикатор кошика із загальною сумою та кількістю товарів, а також кнопки авторизації та реєстрації.

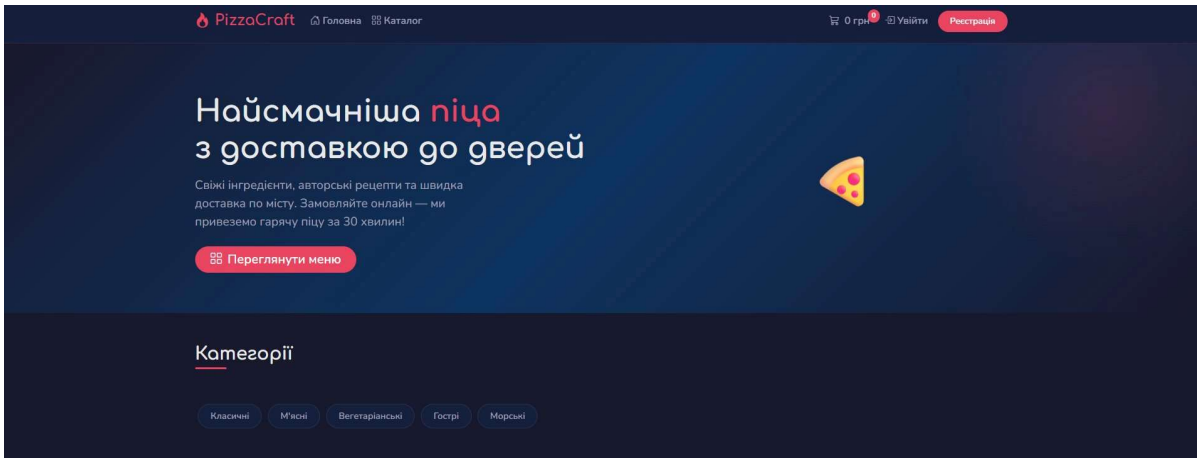

Рис. 3.1. Головна сторінка вебкаталогу (hero-секція та категорії)

Нижче hero-секції розташовано блок категорій, що відображає п'ять доступних категорій піц у вигляді горизонтальних «чіпсів» (category chips): Класичні, М'ясні, Вегетаріанські, Гострі та Морські. Натискання на чіпс перенаправляє користувача до каталогу з попередньо обраною категорією фільтрації. Далі на сторінці розміщено два блоки з картками товарів: «Популярні» та «Новинки» (рис. 3.2).

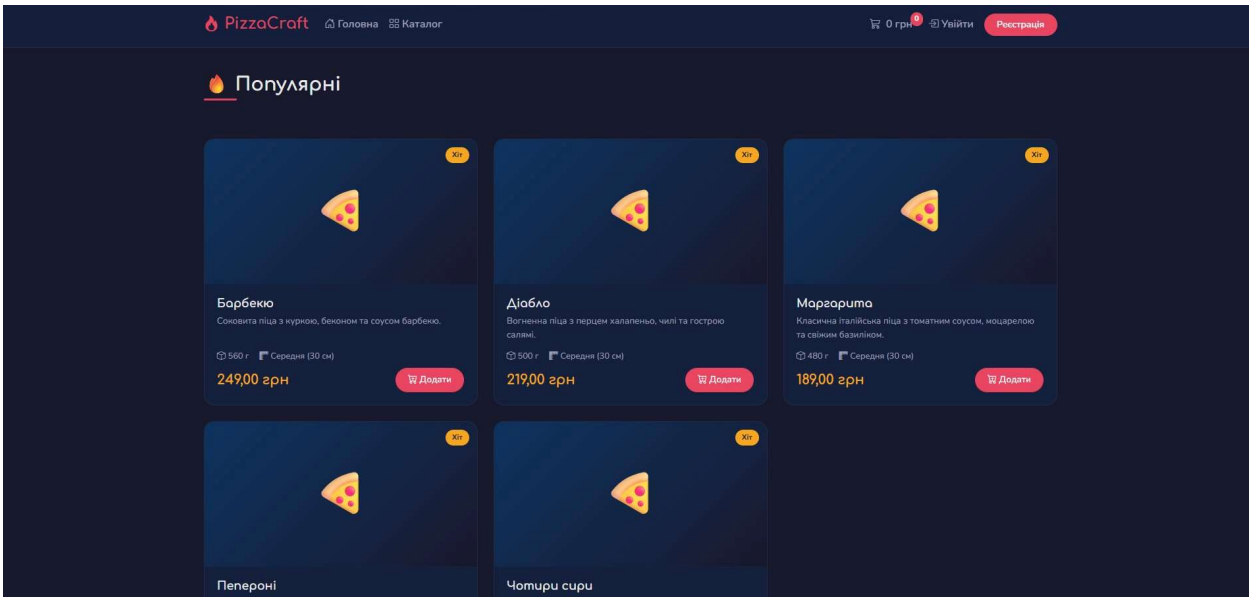

Рис. 3.2. Блок популярних товарів на головній сторінці

Блок «Популярні» відображає до шести піц, позначених прапорцем is_popular у базі даних. Кожна картка товару містить зображення (або емодзі-заповнювач), назву, скорочений опис, вагу та розмір, ціну у гривнях та кнопку «Додати» для швидкого додавання у кошик. Бейдж «Хіт» у правому верхньому куті картки візуально виділяє популярні позиції. Аналогічно побудовано блок «Новинки» для товарів з прапорцем is_new.

Каталог товарів із фільтрацією. Каталог є центральним функціональним модулем вебкаталогу, що забезпечує структурований доступ до всього асортименту піц. Сторінка каталогу реалізує дворівневу структуру: ліва частина (25 % ширини) містить панель фільтрів, а права (75 %) – сітку товарних карток. Панель фільтрів включає п'ять елементів: текстове поле пошуку за назвою,

випадаючий список категорій, випадаючий список розмірів, два числових поля для діапазону цін та випадаючий список варіантів сортування. На рис. 3.3 представлено каталог з увімкненими фільтрами.

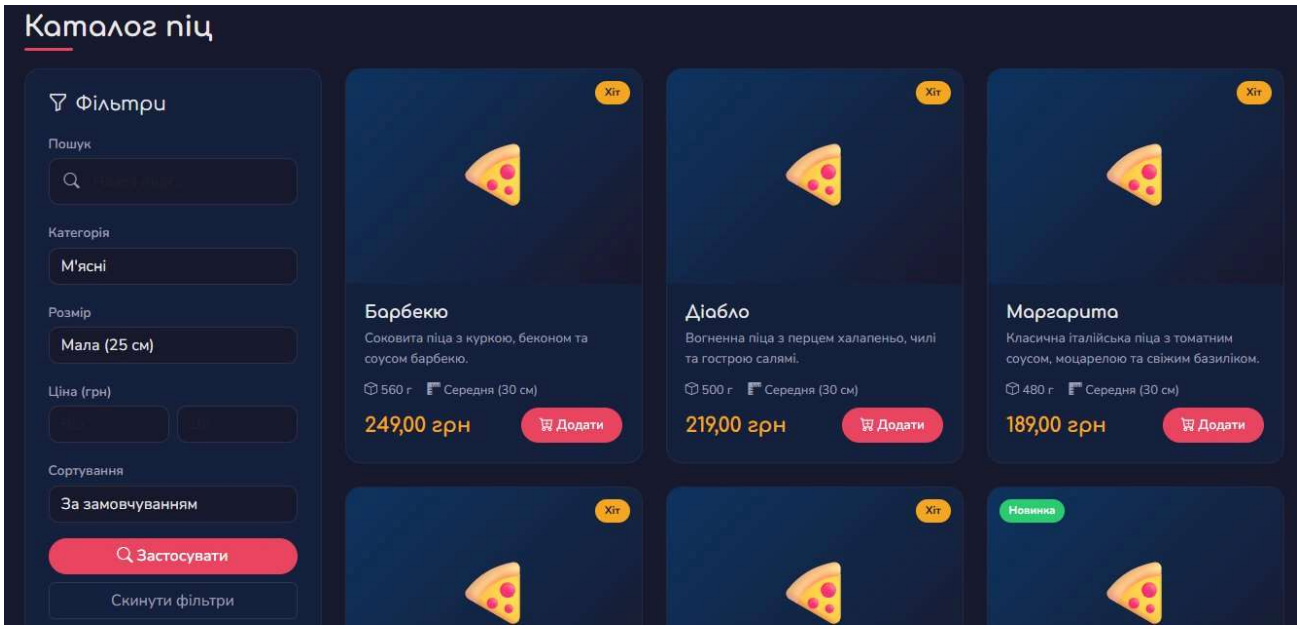

Рис. 3.3. Каталог товарів із панеллю фільтрів

Система фільтрації реалізована на серверній стороні (server-side filtering): при натисканні кнопки «Застосувати» параметри фільтрації передаються як GET-параметри URL-адреси, що дозволяє зберігати посилання на відфільтровану видачу та ділитися ним. Кнопка «Скинути фільтри» повертає каталог до початкового стану з відображенням усіх товарів.

На рис. 3.4 продемонстровано результат фільтрації за категорією «Вегетаріанські» – відображаються лише два товари, що належать до обраної категорії: «Грибна» та «Вегетаріана». Бейдж «Новинка» на картці «Грибна» вказує на нещодавнє додавання цього товару до каталогу.

Реалізація фільтрації побудована на ланцюжку QuerySet-методів Django ORM: кожен активний фільтр додає додаткову умову до запиту, що дозволяє комбінувати фільтри між собою. Фрагмент коду View-функції catalog_view, що реалізує фільтрацію, представлено на рисунку 3.5.

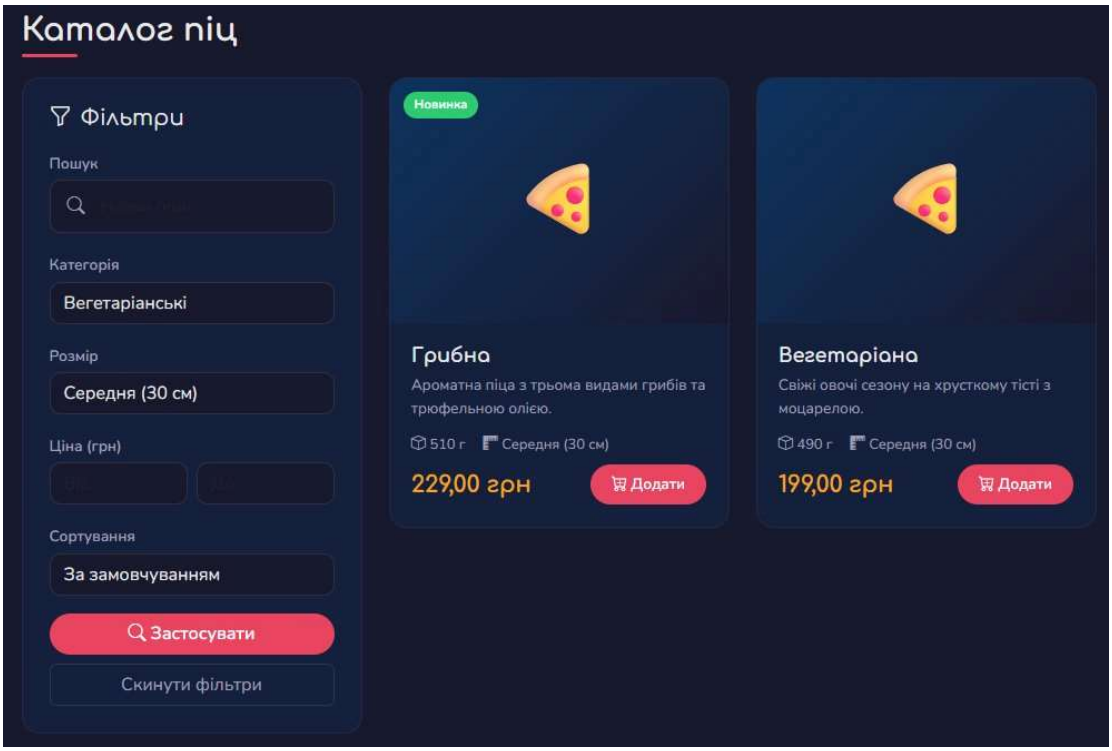

Рис. 3.4 Результат фільтрації каталогу за категорією «Вегетаріанські»

```python
def catalog_view(request):
    categories = Category.objects.filter(is_active=True)
    products = Product.objects.filter(is_available=True)

    # Фільтрація за категорією
    category_slug = request.GET.get('category')
    if category_slug:
        products = products.filter(category__slug=category_slug)

    # Фільтрація за ціною
    min_price = request.GET.get('min_price')
    max_price = request.GET.get('max_price')
    if min_price:
        products = products.filter(price__gte=min_price)
    if max_price:
        products = products.filter(price__lte=max_price)

    # Фільтрація за розміром
    size = request.GET.get('size')
    if size:
        products = products.filter(size=size)

    # Пошук за назвою
    search = request.GET.get('search')
    if search:
        products = products.filter(
            Q(name__icontains=search) |
            Q(description__icontains=search) |
            Q(ingredients__icontains=search)
```

Рис. 3.5. Фрагмент коду функції catalog_view (фільтрація)

Як видно з рисунку 3.5, функція послідовно перевіряє наявність кожного GET-параметра (category, min_price, max_price, size, search) та додає відповідну умову фільтрації до QuerySet. Пошук реалізовано через оператор Q з логічним АБО, що дозволяє знаходити товари за збігом у назві, описі або складі інгредієнтів.

Кошик. Кошик забезпечує тимчасове зберігання обраних товарів перед оформленням замовлення. Реалізований на основі механізму сесій Django, кошик зберігає дані на сервері та не потребує реєстрації користувача. На рисунку 3.6 представлено інтерфейс кошика з двома товарами.

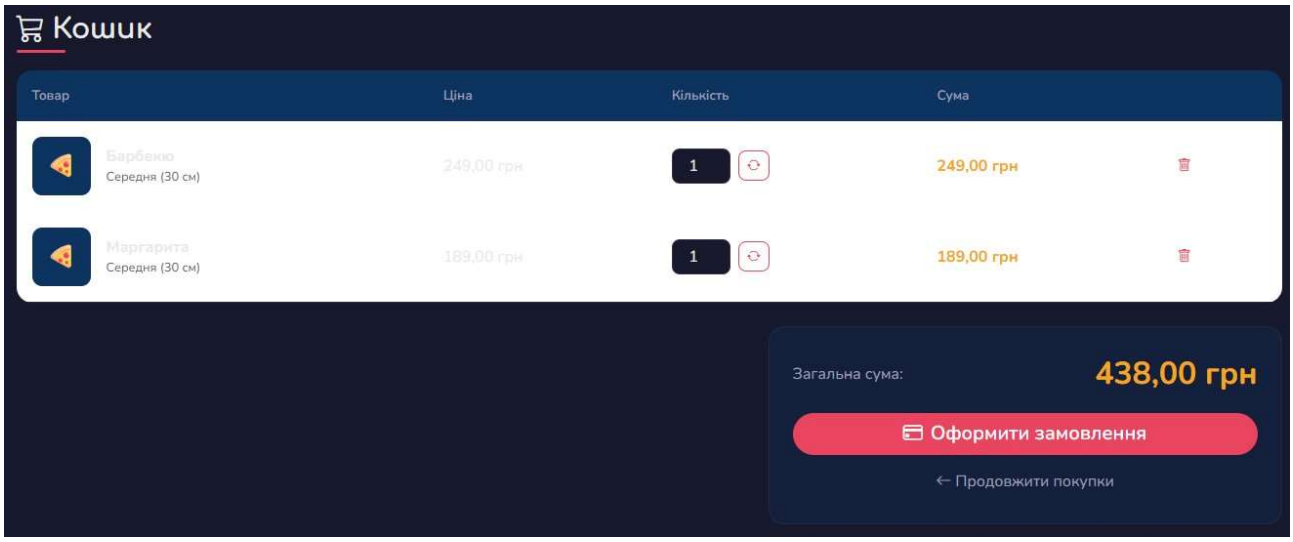

Рис. 3.6 Сторінка кошика з доданими товарами

Таблиця кошика відображає назву товару з мініатюрою та розміром, ціну за одиницю, поле кількості з кнопкою оновлення, суму позиції та кнопку видалення. Загальна сума відображається у правому нижньому блоку разом із кнопками «Оформити замовлення» та «Продовжити покупки». Логіку сесійного кошика реалізовано у класі Cart, фрагмент коду якого представлено на рисунку 3.7.

Як видно з рисунку 3.7, клас Cart при ініціалізації отримує об'єкт session з HTTP-запиту та перевіряє наявність ключа 'cart' у сесії. Метод add() зберігає інформацію про товар (ціну, назву, розмір, вагу) у словнику та збільшує

кількість. Метод save() позначає сесію як модифіковану, що забезпечує її автоматичне збереження у базі даних.

```python
class Cart:
    """Кошик на основі сесії Django."""

    def __init__(self, request):
        self.session = request.session
        cart = self.session.get('cart')
        if not cart:
            cart = self.session['cart'] = {}
        self.cart = cart

    def add(self, product, quantity=1):
        product_id = str(product.id)
        if product_id not in self.cart:
            self.cart[product_id] = {
                'quantity': 0,
                'price': str(product.price),
                'name': product.name,
                'size': product.get_size_display(),
                'weight': product.weight,
            }
        self.cart[product_id]['quantity'] += quantity
        self.save()

    def remove(self, product_id):
        product_id = str(product_id)
        if product_id in self.cart:
            del self.cart[product_id]
            self.save()
```

Рис. 3.7 Фрагмент коду класу Cart (ініціалізація та додавання)

Оформлення замовлення. Процес оформлення замовлення є ключовим бізнес-процесом вебкаталогу. Сторінка оформлення реалізує двоколонковий макет: ліва частина містить форму введення даних доставки, а права – підсумок замовлення (рис. 3.8).

Форма замовлення включає обов'язкові поля (позначені зірочкою): ім'я, прізвище, телефон та адреса доставки, а також необов'язкові: email та коментар. Випадаючий список «Спосіб оплати» пропонує два варіанти: «Готівкою кур'єру» та «Карткою онлайн». Для авторизованих користувачів поля ім'я, прізвище та email заповнюються автоматично з облікового запису. У правій колонці відображається перелік товарів з кошика із зазначенням кількості, ціни та загальної суми.

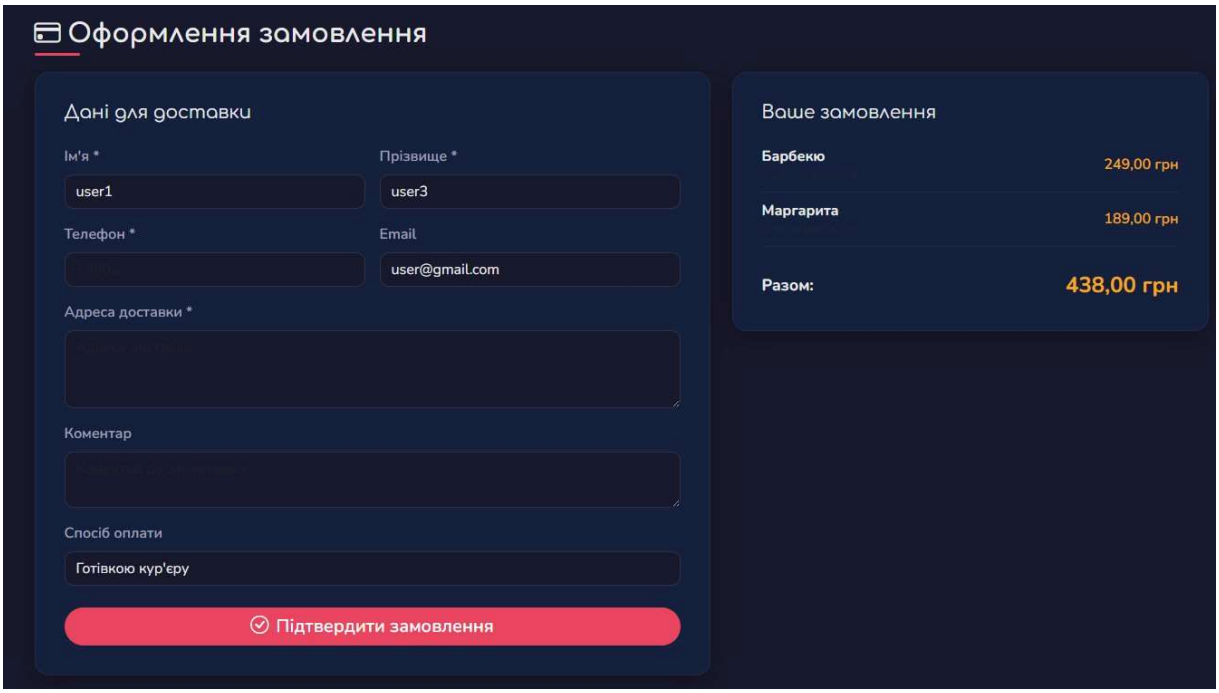

Рис. 3.8. Сторінка оформлення замовлення

Після натискання кнопки «Підтвердити замовлення» система виконує валідацію форми, створює записи Order та OrderItem у базі даних, обчислює загальну суму та очищує кошик. У разі успіху користувач перенаправляється на сторінку підтвердження (рис. 3.9).

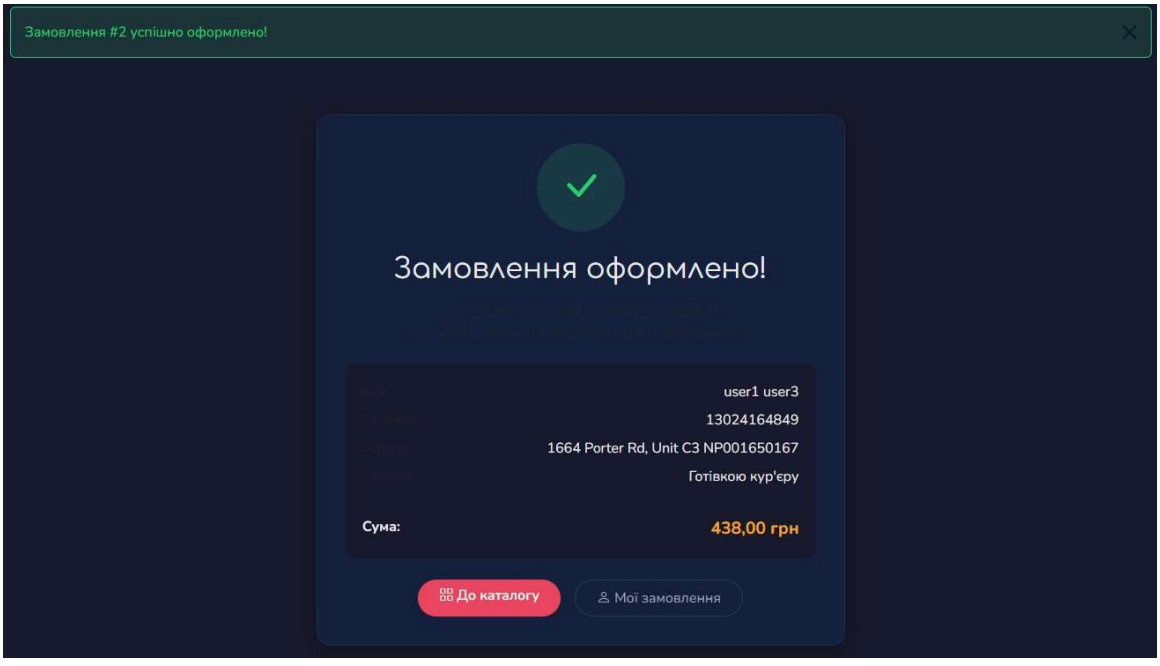

Рис. 3.9. Сторінка успішного оформлення замовлення

Сторінка підтвердження відображає номер замовлення (#2), повідомлення про успішне оформлення, зведену інформацію (ім'я, телефон, адресу, спосіб оплати та суму) та дві кнопки навігації: «До каталогу» та «Мої замовлення». У верхній частині сторінки відображається тимчасове повідомлення (Django Messages) зеленого кольору з текстом «Замовлення #2 успішно оформлено!», яке зникає при переході на іншу сторінку.

Реєстрація та авторизація. Вебкаталог підтримує два режими роботи: для незареєстрованих та зареєстрованих користувачів. Незареєстрований користувач може переглядати каталог, додавати товари у кошик та оформлювати замовлення, проте не має доступу до особистого кабінету та історії замовлень. Форма реєстрації (рис. 3.10) включає шість полів: логін, ім'я, прізвище, email, пароль та підтвердження паролю.

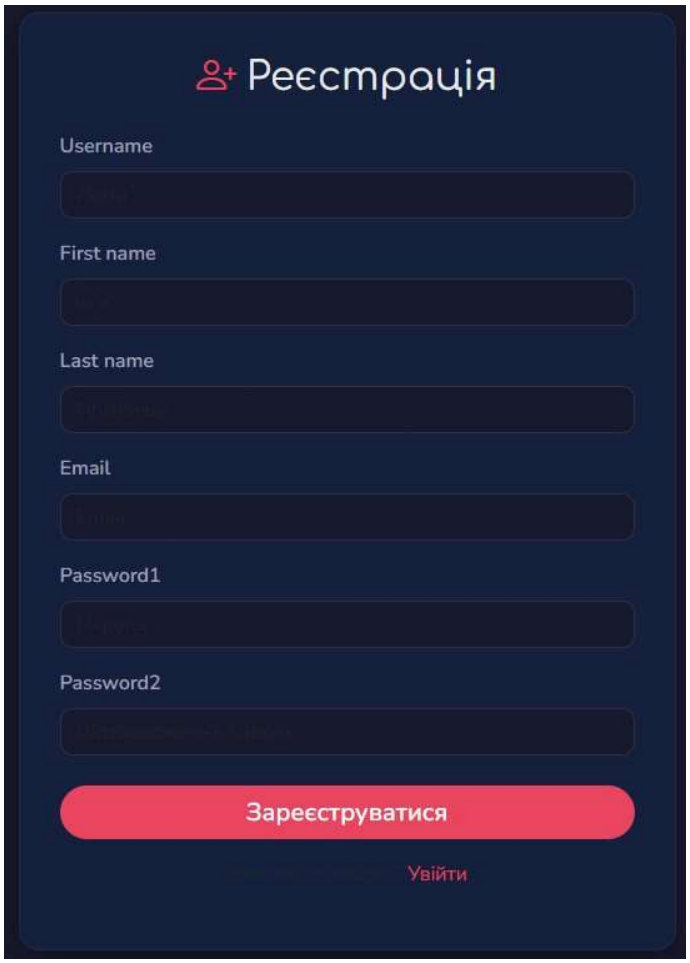

Рис. 3.10. Форма реєстрації нового користувача

Форма авторизації (рис. 3.11) містить два поля: ім'я користувача та пароль. Після успішної авторизації користувач перенаправляється на головну сторінку, а навігаційна панель відображає ім'я користувача з випадаючим меню (особистий кабінет, адмін-панель для адміністраторів, кнопка виходу).

Рис. 3.11. Форма авторизації

Особистий кабінет та історія замовлень. Зареєстрований та авторизований користувач має доступ до особистого кабінету, який відображає інформацію профілю та історію замовлень (рис. 3.12). Ліва частина сторінки містить картку профілю з іменем, прізвищем, email, логіном та датою реєстрації. Права частина відображає список замовлень із номером, датою, адресою, статусом та сумою.

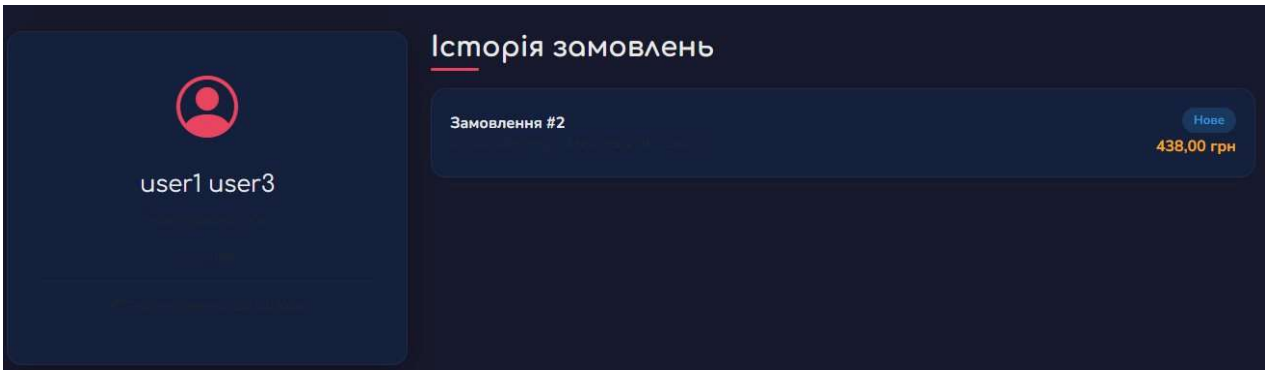

Рис. 3.12. Особистий кабінет з історією замовлень

Натискання на рядок замовлення відкриває сторінку деталей із повною інформацією (рис. 3.13): дані доставки, інформація про дату та спосіб оплати, статус замовлення та таблиця із складом замовлення (назва товару, ціна, кількість, сума позиції). Загальна сума відображається під таблицею.

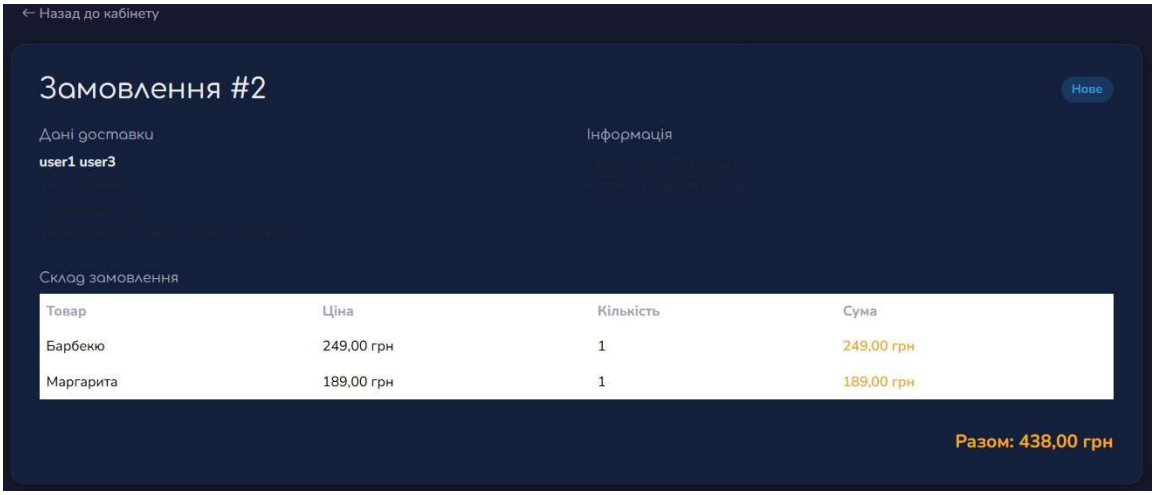

Рис. 3.13 Сторінка деталей замовлення

Адміністративна панель. Управління контентом вебкаталогу здійснюється через вбудовану адміністративну панель Django Admin, доступну за адресою /admin/. Головна сторінка панелі (рис. 3.14) відображає дві групи моделей: «Catalog» (Замовлення, Категорії, Піци) та «Аутентифікація та авторизація» (Групи, Користувачі). Праворуч відображається блок «Недавні дії» з останніми змінами адміністратора.

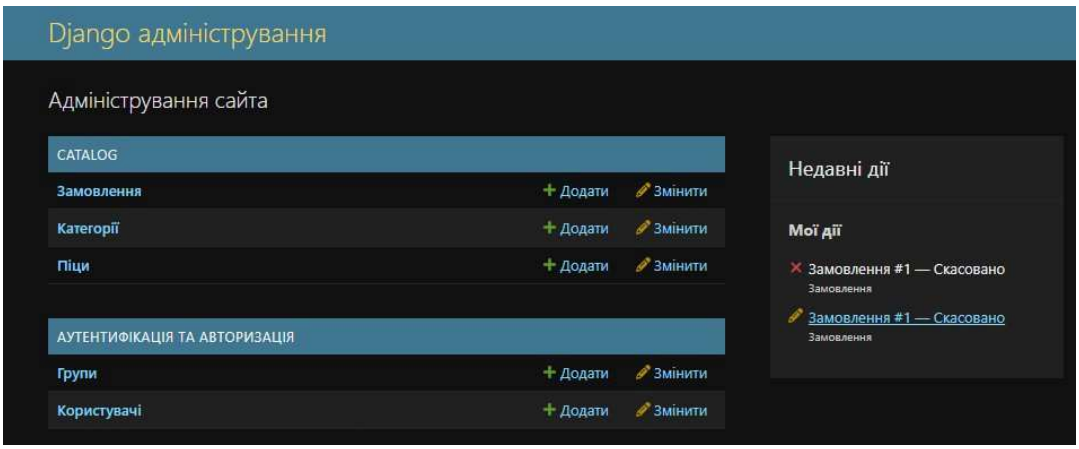

Рис. 3.14. Головна сторінка адміністративної панелі

Сторінка управління товарами (рис. 3.15) відображає таблицю всіх піц із восьмома колонками: назва (посилання на редагування), категорія, розмір, ціна (редагована inline), вага, наявність, новинка та популярна. Права бічна панель містить фільтри за категорією, розміром, наявністю, новинкою та популярністю. Ціну, наявність, прапорці новинки та популярності можна змінювати безпосередньо у списку без відкриття окремої сторінки – для збереження достатньо натиснути кнопку «Зберегти».

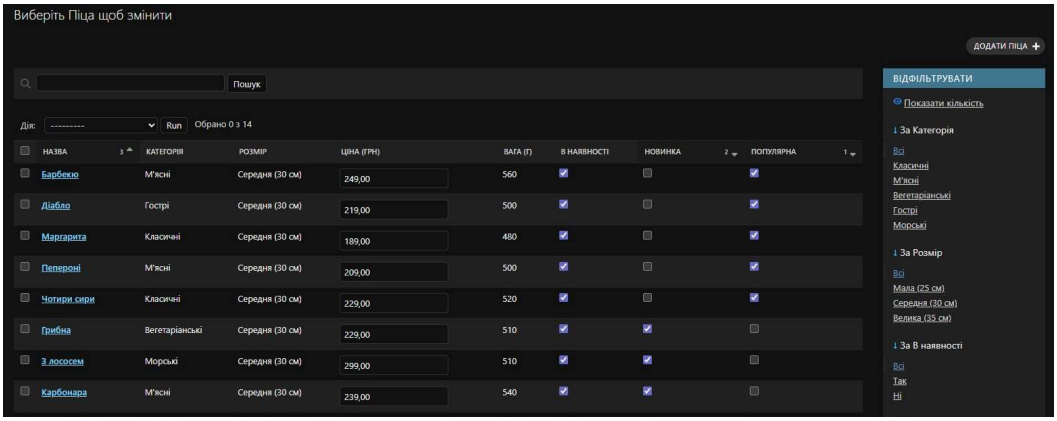

Рис. 3.15. Управління товарами в адміністративній панелі

Сторінка управління категоріями (рис. 3.16) демонструє аналогічний підхід із редагуванням порядку сортування та прапорця активності безпосередньо у списку. Поле slug генерується автоматично на основі назви категорії при створенні нового запису.

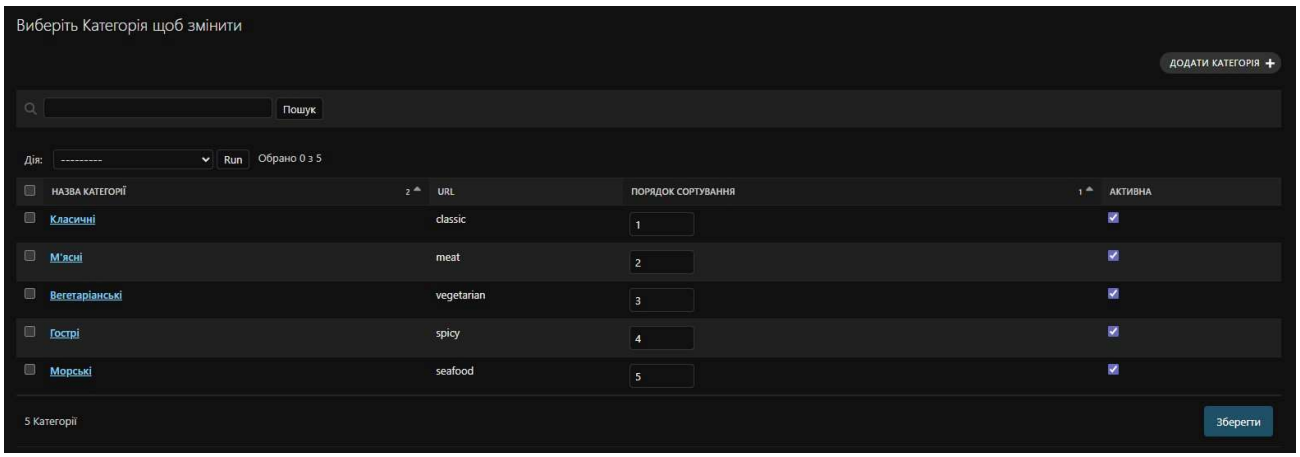

Рис. 3.16. Управління категоріями в адміністративній панелі

Сторінка управління замовленнями (рис. 3.17) відображає таблицю замовлень із редагуванням статусу inline. Адміністратор може змінити статус замовлення (Нове, Підтверджено, Готується, Доставляється, Виконано, Скасовано) безпосередньо у випадаючому списку та зберегти зміни. Фільтри дозволяють відобразити замовлення за статусом, способом оплати та датою створення.

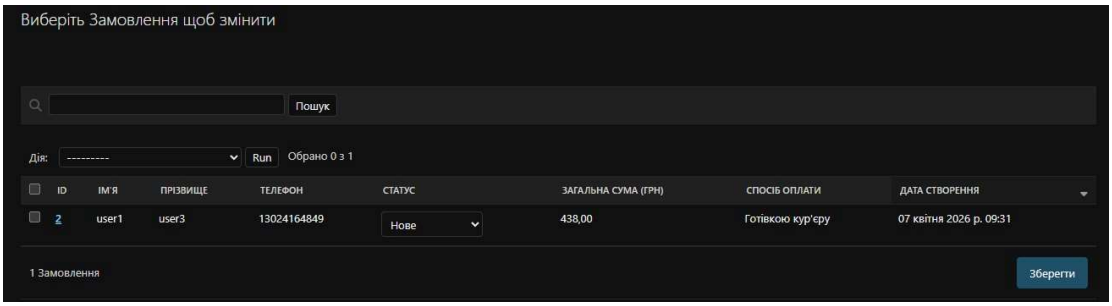

Рис. 3.17. Управління замовленнями в адміністративній панелі

Фрагмент коду моделі Product. Структура моделі Product визначає всі характеристики товару каталогу. На рисунку 3.18 представлено фрагмент коду файлу models.py, що демонструє визначення полів моделі Product із зазначенням типів, обмежень та українських підписів.

```python
class Product(models.Model):
    SIZE_CHOICES = [
        ('S', 'Мала (25 см)'),
        ('M', 'Середня (30 см)'),
        ('L', 'Велика (35 см)'),
    ]

    name = models.CharField('Назва', max_length=200)
    slug = models.SlugField('URL', max_length=200, unique=True)
    category = models.ForeignKey(
        Category, on_delete=models.CASCADE,
        related_name='products', verbose_name='Категорія'
    )
    description = models.TextField('Опис')
    ingredients = models.TextField('Склад')
    price = models.DecimalField('Ціна (грн)', max_digits=8, decimal_places=2)
    size = models.CharField('Розмір', max_length=1, choices=SIZE_CHOICES, default='M')
    weight = models.PositiveIntegerField('Вага (г)')
    image = models.ImageField('Зображення', upload_to='products/', blank=True, null=True)
    is_available = models.BooleanField('В наявності', default=True)
    is_new = models.BooleanField('Новинка', default=False)
    is_popular = models.BooleanField('Популярна', default=False)
    created_at = models.DateTimeField('Дата створення', auto_now_add=True)
    updated_at = models.DateTimeField('Дата оновлення', auto_now=True)
```

Рис. 3.18. Фрагмент коду моделі Product (models.py)

Як видно з рисунку 3.18, модель Product містить 14 полів різних типів: CharField для текстових даних фіксованої довжини, TextField для довгих текстів, DecimalField для точних числових значень (ціна), PositiveIntegerField для цілих невід'ємних чисел (вага), BooleanField для логічних прапорців та DateTimeField для дат з автоматичним встановленням. Поле size використовує механізм choices із трьома варіантами: S (Мала, 25 см), M (Середня, 30 см) та L (Велика, 35 см). Параметр verbose_name кожного поля містить українську назву, яка відображається в адмін-панелі.

У підрозділі 3.1 здійснено комплексний огляд функціоналу розробленого вебкаталогу, що включає головну сторінку з категоріями та популярними товарами, каталог із системою фільтрації та пошуку, кошик із управлінням кількістю, оформлення замовлення з валідацією, реєстрацію та авторизацію, особистий кабінет з історією замовлень та адміністративну панель для управління контентом. Увесь функціонал підтверджено відповідними знімками екрана інтерфейсу.

3.2 Опис взаємодії користувача з розробленим вебінтерфейсом каталогу

У даному підрозділі розглядаються типові сценарії взаємодії користувача з вебінтерфейсом каталогу, починаючи від першого відвідування сайту до оформлення замовлення та перегляду його статусу в особистому кабінеті. Для кожного сценарію описано послідовність дій користувача, реакцію системи та особливості реалізації інтерфейсу.

Сценарій 1: Перегляд каталогу та вибір товару. Типовий сценарій взаємодії починається з переходу на головну сторінку вебкаталогу. Користувач може потрапити до каталогу трьома шляхами: натиснувши кнопку «Переглянути меню» у hero-секції, обравши категорію з блоку категорій, або натиснувши посилання «Каталог» у навігаційній панелі. При переході через блок категорій система автоматично застосовує фільтр за обраною категорією.

На сторінці каталогу користувач бачить сітку товарних карток, розташованих по три в ряд на екранах шириною від 1200 пікселів. Кожна картка надає мінімально необхідну інформацію для прийняття рішення: назву, скорочений опис, вагу, розмір та ціну. Для отримання детальної інформації користувач натискає на назву або зображення картки, що відкриває сторінку деталей товару. Картка деталей товару містить повний опис, перелік інгредієнтів, ціну та форму додавання у кошик із вибором кількості.

Користувач може скористатися панеллю фільтрів для звуження вибору. Доступні наступні комбінації фільтрів:

– фільтрація за однією категорією (наприклад, «Вегетаріанські»);

– фільтрація за розміром (наприклад, «Велика (35 см)» для замовлення на компанію);

– фільтрація за ціновим діапазоном (наприклад, від 200 до 250 грн);

– пошук за ключовим словом (наприклад, «моцарела» для пошуку піц із цим інгредієнтом);

– комбінація кількох фільтрів одночасно (наприклад, категорія «М'ясні» + ціна до 250 грн).

Результати фільтрації оновлюються після натискання кнопки «Застосувати». Параметри зберігаються в URL-адресі (наприклад, /catalog/?category=meat&max_price=250), що дозволяє повернутися до тих самих результатів через кнопку «Назад» браузера або зберегти посилання у закладках.

Сценарій 2: Формування кошика. Додавання товару до кошика може відбуватися з двох місць: із картки товару на сторінці каталогу (кнопка «Додати» з іконкою кошика) та зі сторінки деталей товару (кнопка «У кошик» з вибором кількості). При додаванні товару з каталогу за замовчуванням додається одна одиниця.

Після натискання кнопки «Додати» система виконує POST-запит до URL /cart/add/<id>/, де <id> – ідентифікатор товару. View-функція cart_add отримує об'єкт Product з бази даних, додає його у сесійний кошик через метод cart.add()

та виконує redirect на попередню сторінку (паттерн Post/Redirect/Get). Користувач залишається на тій самій сторінці, але бачить оновлений індикатор кошика у навігаційній панелі та тимчасове повідомлення зеленого кольору: «Барбекю додано до кошика!».

На сторінці кошика (рис. 3.6) користувач має можливість змінити кількість кожного товару через числове поле з кнопкою оновлення або видалити товар через іконку кошика. Зміна кількості виконується POST-запитом до /cart/update/<id>/, а видалення – GET-запитом до /cart/remove/<id>/. Загальна сума автоматично перераховується при кожній зміні. Якщо кошик порожній, замість таблиці відображається повідомлення «Кошик порожній» із кнопкою «Перейти до каталогу».

Сценарій 3: Оформлення замовлення. Натискання кнопки «Оформити замовлення» перенаправляє користувача на сторінку /checkout/. Якщо кошик порожній, система відображає попередження та перенаправляє на каталог. На сторінці оформлення (рис. 3.8) користувач заповнює форму з контактними даними та адресою доставки.

Для авторизованих користувачів View-функція checkout автоматично заповнює поля first_name, last_name та email з облікового запису, що пришвидшує процес оформлення повторних замовлень. Користувач може змінити попередньо заповнені дані перед підтвердженням.

Після натискання кнопки «Підтвердити замовлення» система виконує наступну послідовність дій:

1. валідація форми – перевірка заповнення обов'язкових полів, коректності формату email та телефону;
2. створення запису Order у базі даних з присвоєнням статусу «Нове»;
3. прив'язка замовлення до облікового запису (якщо користувач авторизований);
4. створення записів OrderItem для кожного товару з кошика із зазначенням ціни на момент замовлення;
5. обчислення загальної суми методом calculate_total();

6. очищення кошика методом cart.clear();
7. redirect на сторінку підтвердження /order/success/<id>/.

У разі помилок валідації форма повертається з повідомленнями про помилки під відповідними полями, а введені дані зберігаються.

Сценарій 4: Реєстрація та авторизація. Для доступу до особистого кабінету користувач повинен зареєструватися та авторизуватися. Реєстрація (рис. 3.10) потребує заповнення шести полів. Система виконує валідацію: перевірку унікальності логіна, мінімальну довжину паролю (8 символів), відповідність паролю та підтвердження, відсутність занадто простих паролів (Django Password Validators). Після успішної реєстрації система автоматично авторизує користувача та перенаправляє на головну сторінку.

Авторизація (рис. 3.11) потребує введення логіна та паролю. Після успішної авторизації навігаційна панель відображає ім'я користувача з випадаючим меню. Для адміністраторів (is_staff=True) у меню додатково відображається посилання на адмін-панель.

Сценарій 5: Перегляд історії замовлень. Авторизований користувач переходить до особистого кабінету через випадаюче меню у навігаційній панелі або за адресою /accounts/profile/. Сторінка (рис. 3.12) відображає картку профілю та список замовлень, відсортованих за датою створення (останнє – першим). Кожне замовлення відображається як рядок із номером, датою, адресою, статусом (у вигляді кольорового бейджу) та сумою.

Натискання на рядок замовлення відкриває сторінку деталей (рис. 3.13), де відображається повна інформація: дані доставки, дата та час оформлення, спосіб оплати, поточний статус та таблиця зі складом замовлення. Статус замовлення відображається кольоровим бейджем: синій – «Нове», фіолетовий – «Підтверджено», жовтий – «Готується», помаранчевий – «Доставляється», зелений – «Виконано», червоний – «Скасовано». Зміна статусу відображається автоматично при оновленні сторінки – адміністратор змінює статус через Django Admin, а клієнт бачить оновлення у своєму кабінеті.

Сценарій 6: Управління каталогом через адмін-панель. Адміністратор авторизується через стандартну форму Django Admin за адресою /admin/. На головній сторінці панелі (рис. 3.14) доступні три моделі каталогу: Замовлення, Категорії та Піци. Для додавання нового товару адміністратор натискає «+ Додати» біля моделі «Піци» та заповнює форму з усіма полями. Поле slug генерується автоматично при введенні назви завдяки параметру prepopulated_fields у налаштуваннях адмінки.

Редагування існуючих товарів здійснюється двома способами: через відкриття сторінки редагування (натискання на назву) або безпосередньо у списку для полів, позначених як list_editable (ціна, наявність, новинка, популярність). Другий спосіб суттєво пришвидшує масове редагування – наприклад, зміну цін на кілька товарів одночасно.

Управління замовленнями (рис. 3.17) реалізовано аналогічно: адміністратор може змінити статус замовлення безпосередньо у випадаючому списку та натиснути «Зберегти». Для перегляду деталей замовлення адміністратор натискає на ID, що відкриває сторінку з повною інформацією та inline-таблицею позицій OrderItem.

Особливості навігації. Навігація між сторінками вебкаталогу забезпечується через навігаційну панель (navbar), хлібні крихти (breadcrumb) на сторінці деталей товару, контекстні посилання (кнопки «Продовжити покупки», «До каталогу», «Назад до кабінету») та кнопку «Назад» браузера (завдяки збереженню стану фільтрів у URL-адресі).

Навігаційна панель реалізована як адаптивний компонент Bootstrap з класом navbar-expand-lg: на екранах шириною понад 992 пікселі всі елементи відображаються горизонтально, а на менших екранах згортаються у мобільне меню з кнопкою-гамбургером. Індикатор кошика (кількість та сума) оновлюється на кожній сторінці завдяки контекстному процесору cart_context, що додає ці дані до контексту всіх шаблонів.

У підрозділі 3.2 детально описано шість типових сценаріїв взаємодії користувача з вебінтерфейсом каталогу. Сценарії охоплюють повний цикл

взаємодії: від перегляду каталогу та фільтрації товарів до оформлення замовлення та перегляду його статусу. Описано реакцію системи на кожну дію користувача, механізми автозаповнення, валідації, зворотного зв'язку через повідомлення та адаптивної навігації.

3.3 Аналіз ефективності розробленого вебкаталогу та можливих шляхів його подальшого розвитку

У даному підрозділі здійснюється комплексний аналіз ефективності розробленого вебкаталогу сервісу доставки піци «PizzaCraft» за декількома критеріями: відповідність функціональним вимогам, продуктивність, юзабіліті, безпека, якість коду та архітектурна гнучкість. На підставі проведеного аналізу визначаються обмеження поточної реалізації та формулюються конкретні шляхи подальшого розвитку вебкаталогу.

Аналіз відповідності функціональним вимогам. У підрозділі 1.2 було визначено вісім обов'язкових функціональних вимог до розроблюваного вебкаталогу. Для об'єктивної оцінки ефективності розробки необхідно провести верифікацію реалізації кожної вимоги. Результати верифікації наведено у таблиці 3.1.

Як видно з таблиці 3.1, усі вісім функціональних вимог, визначених на етапі аналізу предметної області, реалізовано у повному обсязі. Кожна вимога підтверджена відповідними знімками екрана інтерфейсу або посиланнями на компоненти системи, що свідчить про повне покриття заданого функціоналу.

Аналіз продуктивності. Продуктивність вебкаталогу оцінюється за декількома параметрами: час відповіді сервера, час завантаження сторінки, обсяг переданих даних та ефективність запитів до бази даних.

Вбудований сервер Django (manage.py runserver) обробляє запити до сторінок вебкаталогу за час порядку 10–50 мілісекунд, що є прийнятним для додатку з обмеженим числом одночасних користувачів. Час відповіді залежить від складності View-функції: прості сторінки (головна, авторизація)

завантажуються за 10–15 мс, тоді як сторінка каталогу з фільтрацією потребує 20–50 мс через виконання декількох послідовних запитів до бази даних [56].

Таблиця 3.1

Верифікація реалізації функціональних вимог

№	Функціональна вимога	Статус	Підтвердження
1	Каталог товарів із категоріями, фільтрацією та пошуком	Реалізовано	Рис. 3.3, 3.4
2	Детальна картка товару з описом, складом, вагою, ціною	Реалізовано	Модель Product
3	Кошик із додаванням, видаленням та зміною кількості	Реалізовано	Рис. 3.6
4	Оформлення замовлення з контактними даними та адресою	Реалізовано	Рис. 3.8, 3.9
5	Реєстрація та авторизація користувачів	Реалізовано	Рис. 3.10, 3.11
6	Особистий кабінет з історією замовлень	Реалізовано	Рис. 3.12, 3.13
7	Адмін-панель для управління каталогом та замовленнями	Реалізовано	Рис. 3.14–3.17
8	Адаптивний дизайн інтерфейсу	Реалізовано	Bootstrap 5

Django ORM використовує механізм «лінивих» QuerySet-ів (lazy evaluation), що означає: SQL-запит виконується лише при безпосередньому зверненні до даних (ітерація, зріз, перетворення у список). Це забезпечує оптимізацію продуктивності, оскільки ланцюжок фільтрів (filter, exclude, order_by) компонується в єдиний SQL-запит, а не виконує окремий запит на кожну операцію. Для сторінки каталогу з п'ятьма фільтрами Django ORM генерує один оптимізований SQL-запит із відповідними WHERE-умовами [57].

SQLite забезпечує достатню продуктивність для додатку поточного масштабу (14 товарів, до 100 замовлень). За даними офіційної документації SQLite, ця СУБД здатна обробляти до 50 000 операцій читання на секунду на

типовому апаратному забезпеченні, що значно перевищує потреби розроблюваного вебкаталогу. Обмеження SQLite виявляються лише при значному обсязі одночасних операцій запису (понад 100 одночасних транзакцій), що є малоймовірним для локального сервісу доставки піци [58].

Обсяг переданих даних для завантаження сторінки каталогу складає приблизно 200–300 КБ, з яких основну частину займають CSS-файл Bootstrap 5 (~22 КБ у стиснутому вигляді), шрифти Google Fonts (~40 КБ), бібліотека Bootstrap Icons (~80 КБ) та власний CSS-файл (~8 КБ). HTML-код сторінки генерується серверно та має обсяг 15–25 КБ залежно від кількості товарів. Зображення товарів (за їхньої наявності) завантажуються окремо та можуть суттєво збільшити обсяг переданих даних, тому рекомендується оптимізація зображень перед завантаженням. Для систематизації результатів аналізу продуктивності наведено таблицю 3.2.

Таблиця 3.2

Показники продуктивності вебкаталогу

Показник	Значення	Оцінка
Час відповіді сервера (проста сторінка)	10–15 мс	Відмінно
Час відповіді сервера (каталог із фільтрами)	20–50 мс	Добре
Обсяг HTML-коду сторінки	15–25 КБ	Добре
Загальний обсяг ресурсів сторінки	200–300 КБ	Задовільно
Кількість SQL-запитів (каталог)	1–3 запити	Добре
Максимальна кількість товарів без деградації	До 1000	Достатньо
Одночасні користувачі (SQLite)	До 100–200	Достатньо для MVP

Аналіз юзабіліті. Юзабіліті (зручність використання) є критично важливим фактором успішності будь-якого вебдодатку, орієнтованого на кінцевого користувача. Аналіз юзабіліті розробленого вебкаталогу проведено за п'ятьма

критеріями, визначеними Якобом Нільсеном: навчальність, ефективність, запам'ятовуваність, помилки та задоволеність [59].

Навчальність. Інтерфейс вебкаталогу побудований за стандартними патернами електронної комерції, що забезпечує інтуїтивне розуміння навігації для користувачів, знайомих з онлайн-магазинами. Головна сторінка з hero-секцією та кнопкою «Переглянути меню» чітко вказує на основну дію. Каталог із бічною панеллю фільтрів та сіткою карток відповідає загальноприйнятому шаблону інтерфейсу інтернет-магазину. Кнопки дій (Додати, Оформити замовлення, Зареєструватися) мають акцентний колір та іконки, що полегшує їх ідентифікацію.

Ефективність. Мінімальна кількість кроків для оформлення замовлення складає чотири: перегляд каталогу, додавання товару у кошик, перехід до кошика та оформлення замовлення. Для авторизованих користувачів процес пришвидшується за рахунок автозаповнення контактних даних. Система фільтрації дозволяє звузити вибір до потрібної категорії та цінового діапазону за один крок.

Запам'ятовуваність. Стандартна структура інтерфейсу (навігаційна панель зверху, каталог із фільтрами, кошик, форма замовлення) забезпечує високу запам'ятовуваність. Користувач, який повертається до вебкаталогу після перерви, не потребує повторного навчання. Фіксована навігаційна панель з індикатором кошика забезпечує постійний доступ до основних функцій.

Помилки. Система валідації форм запобігає поширеним помилкам користувача: обов'язкові поля позначені зірочкою, повідомлення про помилки відображаються безпосередньо під відповідними полями, введені дані зберігаються при повторному відправленні форми. Підтвердження видалення товару з кошика запобігає випадковому видаленню. Захист від подвійного відправлення форми реалізовано через паттерн Post/Redirect/Get.

Задоволеність. Темна колірна схема з акцентними кольорами (рожевий для кнопок, золотий для цін) створює сучасний та привабливий вигляд інтерфейсу. Анімації наведення на картки, плавні переходи кольорів та тимчасові

повідомлення про успішні дії (Django Messages) забезпечують позитивний зворотний зв'язок та підвищують задоволеність від взаємодії.

Аналіз безпеки. Безпека вебдодатку забезпечується на декількох рівнях завдяки вбудованим механізмам захисту фреймворку Django. Проведемо аналіз захищеності вебкаталогу від основних типів вебвразливостей.

Захист від CSRF (Cross-Site Request Forgery). Кожна POST-форма у вебкаталозі містить тег {% csrf_token %}, який генерує унікальний токен для кожної сесії. Middleware CsrfViewMiddleware автоматично перевіряє наявність та валідність токена при обробці POST-запитів. Запити без валідного токена відхиляються з помилкою 403 Forbidden [60].

Захист від XSS (Cross-Site Scripting). Шаблонізатор Django Templates автоматично екранує всі змінні, що виводяться через тег {{ variable }}. Це означає, що символи <, >, &, ' та " замінюються на відповідні HTML-сутності, що запобігає виконанню шкідливого JavaScript-коду. Неекрановане виведення (тег {% autoescape off %}) у вебкаталозі не використовується.

Захист від SQL-ін'єкцій. Django ORM використовує параметризовані SQL-запити, де дані користувача передаються як параметри, а не вбудовуються безпосередньо в текст запиту. Це повністю виключає можливість SQL-ін'єкцій через поля пошуку, фільтрації чи форми замовлення. Навіть при введенні зловмисного SQL-коду у поле пошуку, Django ORM трактує його як звичайний текст.

Захист паролів. Django Authentication System зберігає паролі у хешованому вигляді з використанням алгоритму PBKDF2 (Password-Based Key Derivation Function 2) з хеш-функцією SHA-256. Кожен пароль хешується з унікальною випадковою сіллю (salt), що робить неможливим використання попередньо обчислених таблиць (rainbow tables) для відновлення паролів. Додатково Django виконує 720 000 ітерацій хешування, що суттєво уповільнює атаки перебором [61].

Захист сесій. Ідентифікатор сесії (session_id) генерується як криптографічно випадкове значення та передається через cookie з прапорцем

HttpOnly, що запобігає доступу до нього з JavaScript-коду. Для систематизації результатів аналізу безпеки наведено таблицю 3.3.

Таблиця 3.3

Аналіз захищеності вебкаталогу від основних вебвразливостей

Вразливість	Механізм захисту	Реалізація	Рівень захисту
CSRF	CSRF-токен	{% csrf_token %}	Високий
XSS	Автоекранування	Django Templates	Високий
SQL-ін'єкції	Параметризовані запити	Django ORM	Високий
Витік паролів	PBKDF2 + SHA-256	Django Auth	Високий
Підробка сесій	Серверне зберігання	Django Sessions	Високий
Brute-force	Password Validators	Django Auth (часткова)	Середній
Clickjacking	X-Frame-Options	XFrameOptionsMiddleware	Високий

Аналіз якості коду та архітектури. Якість програмного коду вебкаталогу оцінюється за декількома критеріями: дотримання архітектурного шаблону, модульність, повторне використання коду, іменування та документування.

Архітектурний шаблон MTV витриманий у всіх компонентах додатку: моделі (models.py) описують лише структуру даних та методи роботи з ними; View-функції (views.py) містять лише бізнес-логіку обробки запитів; шаблони (templates/) відповідають лише за відображення. Жоден компонент не порушує зону відповідальності іншого, що забезпечує чіткий розподіл обов'язків (Separation of Concerns) та полегшує підтримку коду [62].

Модульність проєкту забезпечується розділенням функціональності на окремі файли: models.py (моделі), views.py (представлення), forms.py (форми), cart.py (кошик), admin.py (адмін-панель), urls.py (маршрутизація), context_processors.py (контекстні процесори). Кожен файл виконує одну чітко визначену функцію, що спрощує навігацію по кодовій базі та зменшує ризик конфліктів при командній розробці.

Повторне використання коду реалізовано на декількох рівнях: механізм успадкування шаблонів (base.html як базовий шаблон для всіх сторінок); часткові шаблони (_product_card.html для відображення картки товару у трьох різних контекстах); контекстний процесор cart_context для автоматичного додавання даних кошика до всіх шаблонів; CSS-змінні для єдиної колірної палітри.

Іменування змінних, функцій та класів відповідає конвенціям Python (PEP 8) та Django: моделі іменовані у CamelCase (Category, Product, Order), функції – у snake_case (catalog_view, cart_add), URL-шлях – у kebab-case з використанням slug-ідентифікаторів. Усі моделі та їхні поля мають українські verbose_name для коректного відображення в адмін-панелі.

Обмеження поточної реалізації. Незважаючи на повне покриття визначених функціональних вимог, розроблений вебкаталог має ряд обмежень, які обумовлені масштабом бакалаврської кваліфікаційної роботи та обраним технологічним стеком.

1. Відсутність інтеграції з платіжними системами. Поточна реалізація передбачає лише вибір способу оплати (готівкою кур'єру або карткою онлайн), проте фактична онлайн-оплата не реалізована. Для повноцінного впровадження необхідна інтеграція з платіжними шлюзами (LiqPay, Fondy, Stripe).

2. Обмежена масштабованість SQLite. Хоча SQLite є оптимальним вибором для MVP, при зростанні навантаження (понад 200 одночасних користувачів) необхідна міграція на PostgreSQL або MySQL. Архітектура Django дозволяє здійснити таку міграцію шляхом зміни одного параметра у файлі settings.py.

3. Відсутність системи сповіщень. Поточна реалізація не передбачає відправлення email або SMS-сповіщень клієнту при зміні статусу замовлення. Для реалізації email-сповіщень необхідне налаштування SMTP-сервера та створення відповідних шаблонів листів.

4. Відсутність системи рейтингів та відгуків. Порівняльний аналіз у підрозділі 1.2 показав, що агрегатори (Glovo, Bolt Food) надають користувачам

можливість залишати рейтинги та відгуки. У поточній реалізації ця функціональність відсутня.

5. Відсутність REST API. Вебкаталог побудований на серверній шаблонізації, що не дозволяє створити мобільний додаток або SPA-інтерфейс без суттєвої модифікації серверної частини. Для забезпечення цієї можливості необхідна реалізація REST API за допомогою бібліотеки Django REST Framework.

6. Базова система пошуку. Поточний пошук побудований на операторі icontains Django ORM, що забезпечує пошук за підрядком без урахування морфології, синонімів та релевантності результатів. Для покращення якості пошуку можливе впровадження повнотекстового пошуку PostgreSQL або зовнішнього пошукового рушія (Elasticsearch).

Шляхи подальшого розвитку. На підставі виявлених обмежень та аналізу тенденцій розвитку вебсервісів доставки їжі визначно наступні пріоритетні напрямки подальшого розвитку вебкаталогу. Для систематизації шляхів розвитку та визначення їхніх пріоритетів наведено таблицю 3.4.

Як видно з таблиці 3.4, найбільш пріоритетними напрямками розвитку є інтеграція онлайн-оплати, міграція на PostgreSQL та реалізація email-сповіщень. Міграція на PostgreSQL є найпростішою у реалізації – достатньо змінити параметр DATABASES у файлі settings.py та встановити бібліотеку psycopg2 – при цьому жоден рядок коду додатку не потребує модифікації завдяки абстракції Django ORM.

Інтеграція онлайн-оплати через LiqPay або Stripe потребує створення додаткової View-функції для обробки callback-запитів від платіжного шлюзу, що підтвердить факт оплати та автоматично змінить статус замовлення. Орієнтовний обсяг доопрацювання складає 100–200 рядків коду.

Реалізація REST API через Django REST Framework відкриє можливість створення мобільного додатку на React Native або Flutter, який зможе використовувати ту саму серверну частину та базу даних. Цей напрямок потребує найбільшого обсягу доопрацювання (серіалізатори, ViewSet-и,

автентифікація через JWT-токени), проте суттєво розширить аудиторію вебкаталогу.

Таблиця 3.4

Шляхи подальшого розвитку вебкаталогу

№	Напрямок розвитку	Технологія	Пріоритет	Складність
1	Інтеграція онлайн-оплати	LiqPay / Stripe API	Високий	Середня
2	Міграція на PostgreSQL	Django settings.py	Високий	Низька
3	Email-сповіщення про статус	Django Email / Celery	Високий	Середня
4	REST API для мобільного додатку	Django REST Framework	Середній	Висока
5	Система рейтингів та відгуків	Нова модель Review	Середній	Середня
6	Повнотекстовий пошук	PostgreSQL FTS	Середній	Середня
7	Відстеження кур'єра в реальному часі	WebSocket / Django Channels	Низький	Висока
8	Конструктор піци	JavaScript + нова модель	Низький	Висока
9	Програма лояльності (бонуси)	Нова модель Loyalty	Низький	Середня
10	Push-сповіщення	Firebase Cloud Messaging	Низький	Середня
11	Мультимовність (i18n)	Django i18n framework	Низький	Середня
12	Кешування сторінок	Django Cache / Redis	Середній	Низька

Впровадження системи кешування через Django Cache Framework або Redis дозволить значно підвищити продуктивність при зростанні навантаження. Кешування сторінки каталогу, яка змінюється відносно рідко, може зменшити час відповіді сервера в 5–10 разів та знизити навантаження на базу даних [63].

У підрозділі 3.3 здійснено комплексний аналіз ефективності розробленого вебкаталогу за шістьма критеріями. Верифікація підтвердила повне покриття всіх функціональних вимог. Аналіз продуктивності, юзабіліті та безпеки продемонстрував достатній рівень якості для вебдодатку рівня MVP. Виявлено шість обмежень поточної реалізації та визначено дванадцять конкретних шляхів подальшого розвитку з оцінкою пріоритету та складності реалізації.

Аналіз адаптивності інтерфейсу. Адаптивність інтерфейсу є однією з ключових вимог до сучасних вебдодатків, оскільки значна частина користувачів здійснює замовлення з мобільних пристроїв. Розроблений вебкаталог побудований на CSS-фреймворку Bootstrap 5, який реалізує систему адаптивної сітки (Grid System) з шістьма контрольними точками (breakpoints): xs (<576 px), sm (≥576 px), md (≥768 px), lg (≥992 px), xl (≥1200 px) та xxl (≥1400 px). Адаптивність інтерфейсу забезпечується на декількох рівнях.

На рівні макету сторінки каталог використовує класи col-sm-6 col-lg-4 col-xl-4 для товарних карток, що забезпечує відображення однієї картки на мобільних пристроях (xs), двох на планшетах (sm, md) та трьох на десктопах (lg і вище). Бічна панель фільтрів використовує клас col-lg-3, що при ширині екрана менше 992 пікселів переміщує панель фільтрів над сіткою товарів, забезпечуючи зручний доступ на мобільних пристроях.

На рівні навігації використовується компонент Bootstrap Navbar з класом navbar-expand-lg. На екранах шириною понад 992 пікселів усі елементи навігації (логотип, посилання, індикатор кошика, акаунт) відображаються горизонтально в один рядок. На менших екранах навігація згортається у компактне мобільне меню з кнопкою-гамбургером (три горизонтальні лінії), що при натисканні розгортає вертикальний список навігаційних посилань [64].

На рівні типографіки CSS-файл містить медіа-запит @media (max-width: 768px), який зменшує розмір шрифту заголовка hero-секції з 3rem до 2rem, розмір емодзі з 5rem до 3rem та висоту зображень товарних карток з 220px до 180px. Ці зміни забезпечують оптимальне використання обмеженого простору екрана мобільного пристрою без втрати інформативності.

На рівні форм усі поля вводу використовують клас form-control Bootstrap, який автоматично розтягує поле на повну ширину контейнера та забезпечує достатній розмір для зручного введення тексту на сенсорних екранах. Кнопки дій мають достатній розмір (клас btn-lg) та відступи для зручного натискання пальцем.

Аналіз сумісності з веббраузерами. Розроблений вебкаталог використовує сучасні вебтехнології (HTML5, CSS3, ES6 JavaScript), що підтримуються всіма актуальними версіями основних веббраузерів. Bootstrap 5 офіційно підтримує останні стабільні версії Google Chrome, Mozilla Firefox, Microsoft Edge, Safari та Opera. Відмова від jQuery (на відміну від Bootstrap 4) зменшила обсяг JavaScript-коду та усунула потенційні проблеми сумісності з бібліотеками, що використовують конфліктні версії jQuery [65].

CSS-змінні (custom properties), що використовуються для колірної палітри інтерфейсу, підтримуються всіма сучасними браузерами починаючи з 2017 року (Chrome 49+, Firefox 31+, Safari 9.1+, Edge 15+). Єдиним потенційним обмеженням є Internet Explorer 11, який не підтримує CSS-змінні, проте частка цього браузера у 2024 році складає менше 0,5 % глобального трафіку, що робить його підтримку недоцільною.

Серверна частина вебкаталогу на базі Django генерує стандартний HTML5-код, що не залежить від конкретного браузера. Шаблонізатор Django Templates виконує рендеринг на сервері, тому клієнтський браузер отримує готовий HTML-документ без необхідності виконання складних JavaScript-обчислень. Це забезпечує коректне відображення навіть у браузерах з обмеженою підтримкою JavaScript.

Аналіз SEO-оптимізації. Серверна шаблонізація (Server-Side Rendering), обрана для розробки вебкаталогу, має суттєву перевагу перед SPA-додатками з точки зору пошукової оптимізації (SEO). Пошукові роботи Google, Bing та інших пошукових систем отримують повністю сформований HTML-документ при запиті будь-якої сторінки вебкаталогу, що забезпечує повну індексацію контенту [66].

Структура URL-адрес вебкаталогу побудована за принципом семантичних URL (human-readable URLs) з використанням slug-ідентифікаторів. Наприклад, сторінка піци «Маргарита» має URL /product/margarita/, а не /product/3/. Такий підхід покращує індексацію пошуковими системами та забезпечує зручні для читання адреси. Категорії каталогу доступні за адресами виду /catalog/?category=classic, що дозволяє пошуковим роботам індексувати сторінки окремих категорій.

Кожна сторінка вебкаталогу має унікальний тег <title>, сформований за шаблоном «{% block title %}...{% endblock %} | Доставка піци», що забезпечує інформативне відображення у результатах пошуку. Мета-тег viewport з параметром width=device-width забезпечує коректне відображення на мобільних пристроях, що є фактором ранжування у мобільному пошуку Google.

Аналіз доступності інтерфейсу (Accessibility). Доступність вебінтерфейсу передбачає його використання людьми з обмеженими можливостями, включаючи користувачів програм зчитування екрана (screen readers), клавіатурної навігації та альтернативних пристроїв введення. Розроблений вебкаталог забезпечує базовий рівень доступності завдяки використанню семантичних HTML5-тегів та компонентів Bootstrap 5 [67].

Семантична розмітка HTML5 використовує теги <nav> для навігаційної панелі, <main> для основного контенту, <footer> для футера, <section> для логічних блоків, <article> для карток товарів та <form> для форм введення. Ці теги забезпечують програмам зчитування екрана розуміння структури сторінки та можливість швидкої навігації між її частинами.

Компоненти Bootstrap 5 включають ARIA-атрибути (Accessible Rich Internet Applications) за замовчуванням. Навігаційна панель містить атрибут aria-label для кнопки-гамбургера, випадаючі меню використовують role="button" та aria-expanded, а сповіщення (alerts) мають role="alert" для автоматичного оголошення програмою зчитування екрана.

Контрастність кольорів інтерфейсу відповідає мінімальним вимогам WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines) рівня AA для основного тексту:

світлий текст (#eaeaea) на темному фоні (#1a1a2e) забезпечує коефіцієнт контрастності 12.5:1, що значно перевищує мінімальне значення 4.5:1. Акцентний колір кнопок (#e94560) на темному фоні забезпечує коефіцієнт 4.8:1, що також відповідає вимогам.

Аналіз масштабованості. Масштабованість вебдодатку визначає його здатність обслуговувати зростаючу кількість користувачів без суттєвої деградації продуктивності. Для розробленого вебкаталогу масштабованість обмежується двома факторами: продуктивністю SQLite та однопотоковою моделлю вбудованого сервера Django.

SQLite підтримує лише одну операцію запису одночасно (single-writer model), що обмежує кількість одночасних транзакцій запису. При високому навантаженні (понад 100–200 одночасних користувачів з активним оформленням замовлень) можливе виникнення блокувань бази даних (database lock). Цей фактор є основним обмеженням для горизонтального масштабування [68].

Вбудований сервер Django (manage.py runserver) призначений лише для розробки та тестування і не підтримує одночасну обробку декількох запитів у виробничому середовищі. Для виробничого розгортання необхідне використання WSGI-сервера Gunicorn або uWSGI, який запускає декілька робочих процесів (workers) для паралельної обробки запитів.

Архітектура Django дозволяє горизонтальне масштабування через наступні механізми: міграція на PostgreSQL (підтримує тисячі одночасних з'єднань); розгортання за допомогою Gunicorn з декількома workers; використання Nginx як зворотного проксі-сервера для обслуговування статичних файлів; впровадження Redis для кешування та зберігання сесій; використання CDN для доставки статичних ресурсів (CSS, JS, зображення).

Для оцінки потенціалу масштабування розробленого вебкаталогу доцільно визначити максимальне навантаження для кожної конфігурації розгортання. У поточній конфігурації (Django runserver + SQLite) вебкаталог здатний обслуговувати до 50–100 одночасних користувачів. При міграції на PostgreSQL та розгортанні з Gunicorn (4 workers) потенціал зростає до 500–1000 одночасних

користувачів. При додатковому впровадженні кешування через Redis та використанні Nginx для статичних файлів – до 5000–10000 одночасних користувачів, що є достатнім навіть для великого міського сервісу доставки.

Порівняння з аналогами. Для об'єктивної оцінки ефективності розробленого вебкаталогу доцільно порівняти його з аналогами, проаналізованими у підрозділі 1.2. Розроблений вебкаталог «PizzaCraft» за набором базового функціоналу (каталог, фільтрація, кошик, замовлення, авторизація, історія, адмін-панель) перевершує локальний ресурс «Чотири Сири», де відсутні авторизація, фільтрація та відстеження замовлень. Водночас вебкаталог поступається міжнародним мережам (Domino's, Pizza Hut) у частині конструктора піци та відстеження замовлення в реальному часі, а агрегаторам (Glovo, Bolt Food) – у частині рейтингів, відгуків та геолокації.

Принциповою перевагою розробленого вебкаталогу перед агрегаторами є повний контроль над клієнтською базою, відсутність комісії (20–35 % у Glovo) та можливість кастомізації інтерфейсу та бізнес-логіки. Перед SaaS-рішеннями (Wix, Shopify) – відсутність щомісячної підписки та повний контроль над вихідним кодом. Ці фактори роблять розроблений вебкаталог оптимальним рішенням для локального сервісу доставки піци, що прагне незалежності від зовнішніх платформ та повного контролю над цифровим каналом продажу.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі кваліфікаційної роботи бакалавра розглянуто функціонування та елементи інтерфейсу розробленого вебкаталогу сервісу доставки піци «PizzaCraft». За результатами проведеного дослідження сформульовано наступні висновки.

1. Здійснено комплексний огляд функціоналу розробленого вебкаталогу з демонстрацією вісімнадцяти знімків екрана інтерфейсу. Продемонстровано роботу всіх функціональних модулів: головна сторінка з категоріями та популярними товарами, каталог із п'ятьма видами фільтрації та пошуком, кошик

із управлінням кількістю, оформлення замовлення з автозаповненням для авторизованих користувачів, реєстрація та авторизація, особистий кабінет з історією замовлень та адміністративна панель Django Admin для управління товарами, категоріями та замовленнями. Наведено фрагменти програмного коду ключових компонентів: моделі Product, функції фільтрації catalog_view та класу сесійного кошика Cart.

2. Описано шість типових сценаріїв взаємодії користувача з вебінтерфейсом каталогу, що охоплюють повний цикл використання: від перегляду каталогу та фільтрації товарів до оформлення замовлення та перегляду його статусу в особистому кабінеті. Для кожного сценарію детально описано послідовність дій користувача, реакцію системи, механізми валідації та зворотного зв'язку. Описано особливості навігації, включаючи адаптивну навігаційну панель, хлібні крихти та збереження стану фільтрів у URL-адресі.

3. Проведено комплексний аналіз ефективності розробленого вебкаталогу за шістьма критеріями. Верифікація підтвердила реалізацію всіх восьми функціональних вимог, визначених на етапі аналізу предметної області. Аналіз продуктивності показав прийнятні показники часу відповіді сервера (10–50 мс) та ефективності SQL-запитів (1–3 запити на сторінку каталогу). Аналіз юзабіліті за п'ятьма критеріями Нільсена підтвердив зручність інтерфейсу. Аналіз безпеки продемонстрував високий рівень захисту від основних вебвразливостей (CSRF, XSS, SQL-ін'єкції, витік паролів, підробка сесій, clickjacking). Аналіз якості коду підтвердив дотримання архітектурного шаблону MTV, модульність та повторне використання компонентів.

4. Визначено шість обмежень поточної реалізації (відсутність онлайн-оплати, обмежена масштабованість SQLite, відсутність сповіщень, рейтингів, REST API та повнотекстового пошуку) та сформульовано дванадцять конкретних шляхів подальшого розвитку з оцінкою пріоритету, технології реалізації та складності. Найбільш пріоритетними визначено інтеграцію онлайн-оплати, міграцію на PostgreSQL та реалізацію email-сповіщень.

Результати третього розділу підтверджують, що розроблений вебкаталог сервісу доставки піци «PizzaCraft» є повнофункціональним вебдодатком, який відповідає визначеним функціональним вимогам, демонструє прийнятні показники продуктивності та безпеки, а також має чітко визначені перспективи подальшого розвитку.

ВИСНОВКИ

У результаті виконання кваліфікаційної роботи було вирішено актуальне завдання з проєктування та розробки вебкаталогу сервісу доставки піци. Підсумовуючи результати проведеного теоретичного дослідження та етапу практичної реалізації, можна зробити такі висновки:

– Аналіз предметної області засвідчив, що для локальних сервісів доставки найбільш доцільним є використання монолітної клієнт-серверної архітектури. Вона забезпечує оптимальний баланс між швидкістю розробки, легкістю подальшої підтримки та достатнім набором функціональних можливостей, дозволяючи уникнути надмірної інфраструктурної складності.

– На основі детального порівняння сучасних інструментів веброзробки було обґрунтовано технологічний стек: мова програмування Python із застосуванням фреймворку Django, вбудована реляційна СУБД SQLite та CSS-фреймворк Bootstrap 5 для візуального оформлення. Ця комбінація дозволила максимально ефективно реалізувати бізнес-логіку завдяки вбудованим механізмам ORM, маршрутизації та готової адміністративної панелі.

– Було спроєктовано цілісну інформаційну модель, що базується на п'яти ключових сутностях: користувач, категорія, товар, замовлення та позиція замовлення. За допомогою UML-моделювання (діаграми варіантів використання, класів, діяльності та станів) було структуровано логіку роботи додатка та чітко розмежовано взаємодію між клієнтською та адміністраторською частинами.

– Успішно реалізовано серверну і клієнтську частини продукту. Впроваджено функціональний каталог із багатокритеріальною системою фільтрації, гнучкий механізм сесійного кошика (що працює без обов'язкової реєстрації), зрозумілий процес оформлення замовлення та захищений особистий кабінет. Клієнтська частина отримала сучасний, адаптивний дизайн, що відповідає вимогам мобільної комерції.

– Комплексний аналіз ефективності створеного вебкаталогу «PizzaCraft» підтвердив повне виконання всіх обов'язкових функціональних вимог. Система демонструє високі показники продуктивності (швидкість обробки запитів на рівні 10–50 мілісекунд) та гарантує надійний базовий захист від поширених загроз, таких як CSRF, XSS та SQL-ін'єкції, завдяки архітектурним особливостям Django.

Мету роботи досягнуто в повному обсязі. Розроблений вебкаталог є конкурентоспроможним програмним рішенням, яке повністю готове до розгортання та ефективного обслуговування клієнтів у реальних бізнес-умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Online Food Delivery – Worldwide. Statista Market Insights. 2024. URL: https://www.statista.com/outlook/emo/online-food-delivery/worldwide (дата звернення: 15.03.2026).

2. Олійник О. В., Шестакова А. В., Ярмолюк Д. І. Напрями цифровізації ресторанного бізнесу. Економіка, управління та адміністрування. 2023. № 1(103). С. 15–21. URL: https://www.researchgate.net/publication/369893798_Naprami_cifrovizacii_restorannogo_biznesu (дата звернення: 15.03.2026).

3. Fielding R. T. Architectural Styles and the Design of Network-based Software Architectures : doctoral dissertation. University of California, Irvine, 2000. 180 p. URL: https://roy.gbiv.com/pubs/dissertation/fielding_dissertation.pdf (дата звернення: 16.03.2026).

4. Richardson C. Microservices Patterns: With Examples in Java. Manning Publications, 2018. 520 p. URL: https://microservices.io/patterns/index.html (дата звернення: 16.03.2026).

5. Sherwin K. UX Guidelines for Ecommerce Product Pages. Nielsen Norman Group. 2019. URL: https://www.nngroup.com/articles/ecommerce-product-pages/ (дата звернення: 16.03.2026).

6. Ramesh R., Venkatesa Prabhu S., Sasikumar B., Kiruthika Devi B. S., Prasath P., Praveena Rachel Kamala S. An empirical study of online food delivery services from applications perspective. Materials Today: Proceedings. 2022. Vol. 58. P. 34–39. URL: https://www.researchgate.net/publication/352353954_An_empirical_study_of_online_food_delivery_services_from_applications_perspective (дата звернення: 17.03.2026).

7. Lokhande P. S., Jaiswal S. B. A study of Personalization effect on Users Satisfaction with E-Commerce Websites. International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering. 2020. Vol. 9, No. 4. P. 2541–2548. URL: https://www.researchgate.net/publication/339676564_A_study_of_Personalization_ef

fect_on_Users_Satisfaction_with_E_Commerce_Websites (дата звернення: 17.03.2026).

8. Thamaraiselvan N., Jayadevan G. R., Chandrasekar K. S. Digital Food Delivery Apps Revolutionizing Food Products Marketing in India. International Journal of Recent Technology and Engineering. 2019. Vol. 8, No. 2S6. P. 662–665. DOI: 10.35940/ijrte.B1126.0782S619. URL: https://www.researchgate.net/publication/336036099_Digital_Food_Delivery_Apps_Revolutionizing_Food_Products_Marketing_in_India (дата звернення: 17.03.2026).

9. Baig S., Devale O., Sarowar H., Mhaske K., Wankhede H., Lenina S. V. B. eatlex.com : Online Food Delivery Service. Proceedings of 4th International Conference on Science, Technology & Management (ICSTM-2017), Pune, India, 2017. URL: https://www.researchgate.net/publication/327222415_eatlexcom_Online_Food_Delivery_Service (дата звернення: 18.03.2026).

10. Django documentation. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/ (дата звернення: 18.03.2026).

11. «Потенціал місцевого ринку – €1,7 млрд». Як Glovo працює в Україні. AIN.ua. 2023. URL: https://ain.ua/2023/07/21/yak-glovo-praczyuye-pid-chas-vijny/ (дата звернення: 08.04.2026).

12. Domino's Pizza – Order Online. URL: https://www.dominos.ua/ (дата звернення: 18.03.2026).

13. Pizza Hut – Order Online. URL: https://www.pizzahut.com/ (дата звернення: 18.03.2026).

14. Mamamia! — доставка італійської піци. URL: https://mamamia.ua/ (дата звернення: 08.04.2026).

15. Glovo – Delivery App. URL: https://glovoapp.com/ (дата звернення: 19.03.2026).

16. Bolt Food – Food Delivery. URL: https://food.bolt.eu/ (дата звернення: 19.03.2026).

17. Sommerville I. Software Engineering. 10th ed. Pearson, 2015. 816 p. URL: https://software-engineering-book.com/ (дата звернення: 19.03.2026).

18. Stack Overflow Developer Survey 2024. Stack Overflow. 2024. URL: https://survey.stackoverflow.co/2024/ (дата звернення: 19.03.2026).

19. TIOBE Index for 2024. TIOBE Software BV. 2024. URL: https://www.tiobe.com/tiobe-index/ (дата звернення: 20.03.2026).

20. PHP Usage Statistics. W3Techs. 2024. URL: https://w3techs.com/technologies/details/pl-php (дата звернення: 20.03.2026).

21. Node.js Documentation. OpenJS Foundation. 2024. URL: https://nodejs.org/en/docs/ (дата звернення: 20.03.2026).

22. Patkar U., Singh P., Panse H., Bhavsar S., Pandey C. Python for Web Development. *International Journal of Computer Science and Mobile Computing*. 2022. Vol. 11, Iss. 4. P. 36–48. DOI: 10.47760/ijcsmc.2022.v11i04.006. URL: https://ijcsmc.com/docs/papers/April2022/V11I4202208.pdf (дата звернення: 08.04.2026).

23. Django. The Web Framework for Perfectionists with Deadlines. URL: https://www.djangoproject.com/ (дата звернення: 20.03.2026).

24. Django Web Framework (Python). *MDN Web Docs* : [сайт]. URL: https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Learn/Server-side/Django (дата звернення: 07.04.2026).

25. Flask Documentation. Pallets Projects. 2024. URL: https://flask.palletsprojects.com/en/3.0.x/ (дата звернення: 21.03.2026).

26. Connolly T., Begg C. Database Systems: A Practical Approach to Design, Implementation, and Management. 6th ed. Pearson, 2015. 1280 p.

27. SQLite Documentation. SQLite Consortium. 2024. URL: https://www.sqlite.org/docs.html (дата звернення: 21.03.2026).

28. Appropriate Uses For SQLite. SQLite Consortium. 2024. URL: https://www.sqlite.org/whentouse.html (дата звернення: 21.03.2026).

29. PostgreSQL Documentation. The PostgreSQL Global Development Group. 2024. URL: https://www.postgresql.org/docs/ (дата звернення: 22.03.2026).

30. django-merlin : documentation. Version 0.8 / T. Chase, C. Gallemore. 2010. URL: https://media.readthedocs.org/pdf/django-merlin/latest/django-merlin.pdf (дата звернення: 08.04.2026).

31. Django Template Language. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/ref/templates/language/ (дата звернення: 22.03.2026).

32. Macrae C. Vue.js: Up and Running. O'Reilly Media, 2018. 174 p. URL: https://www.oreilly.com/library/view/vuejs-up-and/9781491997239/ (дата звернення: 22.03.2026).

33. Bootstrap 5 Documentation. Bootstrap Team. 2024. URL: https://getbootstrap.com/docs/5.3/ (дата звернення: 22.03.2026).

34. Vincent W. S. Django for Beginners: Build Websites with Python & Django. 4th ed. Leanpub, 2022. 294 p. URL: https://djangoforbeginners.com/ (дата звернення: 23.03.2026).

35. Pressman R. S., Maxim B. R. Software Engineering: A Practitioner's Approach. 9th ed. McGraw-Hill, 2019. 976 p.

36. Booch G., Rumbaugh J., Jacobson I. The Unified Modeling Language User Guide. 2nd ed. Addison-Wesley, 2005. 496 p.

37. Chen P. P. The Entity-Relationship Model – Toward a Unified View of Data. ACM Transactions on Database Systems. 1976. Vol. 1, No. 1. P. 9–36. URL: https://dl.acm.org/doi/10.1145/320434.320440 (дата звернення: 23.03.2026).

38. Fowler M. UML Distilled: A Brief Guide to the Standard Object Modeling Language. 3rd ed. Addison-Wesley, 2003. 208 p.

39. Django Sessions Documentation. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/topics/http/sessions/ (дата звернення: 23.03.2026).

40. Django Request/Response Cycle. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/ref/request-response/ (дата звернення: 24.03.2026).

41. Django ORM Documentation – Making Queries. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/topics/db/queries/ (дата звернення: 24.03.2026).

42. Django QuerySet API Reference. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/ref/models/querysets/ (дата звернення: 24.03.2026).

43. Halvorsen H.-P. Python Programming. 2020. 802 p. ISBN 978-82-691106-4-7. URL: https://www.halvorsen.blog/documents/programming/python/resources/Python%20Programming.pdf (дата звернення: 08.04.2026).

44. Django Migrations. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/topics/migrations/ (дата звернення: 25.03.2026).

45. Django Model Field Reference. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/ref/models/fields/ (дата звернення: 25.03.2026).

46. Django URL Dispatcher. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/topics/http/urls/ (дата звернення: 25.03.2026).

47. Django Authentication System. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/topics/auth/ (дата звернення: 25.03.2026).

48. Django Forms Documentation. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/topics/forms/ (дата звернення: 26.03.2026).

49. Django Admin Site. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/ref/contrib/admin/ (дата звернення: 26.03.2026).

50. Django Template Inheritance. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/ref/templates/language/#template-inheritance (дата звернення: 26.03.2026).

51. CSS Custom Properties (Variables). MDN Web Docs. Mozilla. 2024. URL: https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/CSS/Using_CSS_custom_properties (дата звернення: 26.03.2026).

52. CSS Animations. MDN Web Docs. Mozilla. 2024. URL: https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/CSS/CSS_animations/Using_CSS_animations (дата звернення: 27.03.2026).

53. Gunicorn – Python WSGI HTTP Server. 2024. URL: https://gunicorn.org/ (дата звернення: 27.03.2026).

54. Django Management Commands. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/howto/custom-management-commands/ (дата звернення: 27.03.2026).

55. Django Security. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/topics/security/ (дата звернення: 27.03.2026).

56. Django Performance and Optimization. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/topics/performance/ (дата звернення: 28.03.2026).

57. Django Database Optimization. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/topics/db/optimization/ (дата звернення: 28.03.2026).

58. SQLite – Frequently Asked Questions. SQLite Consortium. 2024. URL: https://www.sqlite.org/faq.html (дата звернення: 28.03.2026).

59. Nielsen J. Usability Engineering. Morgan Kaufmann, 1993. 362 p. URL: https://www.nngroup.com/books/usability-engineering/ (дата звернення: 28.03.2026).

60. OWASP – Cross-Site Request Forgery Prevention. OWASP Foundation. 2024. URL: https://cheatsheetseries.owasp.org/cheatsheets/Cross-Site_Request_Forgery_Prevention_Cheat_Sheet.html (дата звернення: 29.03.2026).

61. Django Password Management. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/topics/auth/passwords/ (дата звернення: 29.03.2026).

62. Martin R. C. Clean Architecture: A Craftsman's Guide to Software Structure and Design. Prentice Hall, 2017. 432 p.

63. Django Cache Framework. Django Software Foundation. 2024. URL: https://docs.djangoproject.com/en/5.0/topics/cache/ (дата звернення: 29.03.2026).

64. Bootstrap 5 – Navbar. Bootstrap Team. 2024. URL: https://getbootstrap.com/docs/5.3/components/navbar/ (дата звернення: 30.03.2026).

65. Bootstrap 5 – Browser and Devices Support. Bootstrap Team. 2024. URL: https://getbootstrap.com/docs/5.3/getting-started/browsers-devices/ (дата звернення: 30.03.2026).

66. Google Search Central – JavaScript SEO Basics. Google. 2024. URL: https://developers.google.com/search/docs/crawling-indexing/javascript/javascript-seo-basics (дата звернення: 30.03.2026).

67. Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1. W3C. 2018. URL: https://www.w3.org/TR/WCAG21/ (дата звернення: 30.03.2026).

68. Python Web Development Libraries : tutorial. Tutorials Point (I) Pvt. Ltd., 2018. URL: https://www.tutorialspoint.com/python_web_development_libraries/python_web_development_libraries_tutorial.pdf (дата звернення: 08.04.2026).

Додаток А

Лістинг коду «Models.py»

```
from django.db import models
from django.contrib.auth.models import User


class Category(models.Model):
    name = models.CharField('Назва категорії', max_length=100)
    slug = models.SlugField('URL', max_length=100, unique=True)
    description = models.TextField('Опис', blank=True)
    image = models.ImageField('Зображення',
upload_to='categories/', blank=True, null=True)
    order = models.PositiveIntegerField('Порядок сортування',
default=0)
    is_active = models.BooleanField('Активна', default=True)

    class Meta:
        verbose_name = 'Категорія'
        verbose_name_plural = 'Категорії'
        ordering = ['order', 'name']

    def __str__(self):
        return self.name


class Product(models.Model):
    SIZE_CHOICES = [
        ('S', 'Мала (25 см)'),
        ('M', 'Середня (30 см)'),
        ('L', 'Велика (35 см)'),
    ]

    name = models.CharField('Назва', max_length=200)
    slug = models.SlugField('URL', max_length=200, unique=True)
    category = models.ForeignKey(
        Category, on_delete=models.CASCADE,
        related_name='products', verbose_name='Категорія'
    )
    description = models.TextField('Опис')
    ingredients = models.TextField('Склад')
    price = models.DecimalField('Ціна (грн)', max_digits=8,
decimal_places=2)
    size = models.CharField('Розмір', max_length=1,
choices=SIZE_CHOICES, default='M')
    weight = models.PositiveIntegerField('Вага (г)')
    image = models.ImageField('Зображення', upload_to='products/',
blank=True, null=True)
    is_available = models.BooleanField('В наявності',
default=True)
    is_new = models.BooleanField('Новинка', default=False)
```

```
    is_popular = models.BooleanField('Популярна', default=False)
    created_at = models.DateTimeField('Дата створення',
auto_now_add=True)
    updated_at = models.DateTimeField('Дата оновлення',
auto_now=True)

    class Meta:
        verbose_name = 'Піца'
        verbose_name_plural = 'Піци'
        ordering = ['-is_popular', '-is_new', 'name']

    def __str__(self):
        return f'{self.name} ({self.get_size_display()})'


class Order(models.Model):
    STATUS_CHOICES = [
        ('new', 'Нове'),
        ('confirmed', 'Підтверджено'),
        ('preparing', 'Готується'),
        ('delivering', 'Доставляється'),
        ('completed', 'Виконано'),
        ('cancelled', 'Скасовано'),
    ]
    PAYMENT_CHOICES = [
        ('cash', 'Готівкою кур\'єру'),
        ('card', 'Карткою онлайн'),
    ]

    user = models.ForeignKey(
        User, on_delete=models.SET_NULL,
        null=True, blank=True,
        related_name='orders', verbose_name='Користувач'
    )
    first_name = models.CharField('Ім\'я', max_length=100)
    last_name = models.CharField('Прізвище', max_length=100)
    phone = models.CharField('Телефон', max_length=20)
    email = models.EmailField('Email', blank=True)
    address = models.TextField('Адреса доставки')
    comment = models.TextField('Коментар', blank=True)
    payment_method = models.CharField(
        'Спосіб оплати', max_length=10,
        choices=PAYMENT_CHOICES, default='cash'
    )
    status = models.CharField(
        'Статус', max_length=15,
        choices=STATUS_CHOICES, default='new'
    )
    total_price = models.DecimalField(
        'Загальна сума (грн)', max_digits=10,
```

```
        decimal_places=2, default=0
    )
    created_at = models.DateTimeField('Дата створення',
auto_now_add=True)
    updated_at = models.DateTimeField('Дата оновлення',
auto_now=True)

    class Meta:
        verbose_name = 'Замовлення'
        verbose_name_plural = 'Замовлення'
        ordering = ['-created_at']

    def __str__(self):
        return f'Замовлення #{self.pk} —
{self.get_status_display()}'

    def calculate_total(self):
        total = sum(item.get_subtotal() for item in
self.items.all())
        self.total_price = total
        self.save(update_fields=['total_price'])
        return total


class OrderItem(models.Model):
    order = models.ForeignKey(
        Order, on_delete=models.CASCADE,
        related_name='items', verbose_name='Замовлення'
    )
    product = models.ForeignKey(
        Product, on_delete=models.SET_NULL,
        null=True, verbose_name='Товар'
    )
    product_name = models.CharField('Назва товару',
max_length=200)
    price = models.DecimalField('Ціна', max_digits=8,
decimal_places=2)
    quantity = models.PositiveIntegerField('Кількість', default=1)

    class Meta:
        verbose_name = 'Позиція замовлення'
        verbose_name_plural = 'Позиції замовлення'

    def __str__(self):
        return f'{self.product_name} x{self.quantity}'

    def get_subtotal(self):
        return self.price * self.quantity
```

Додаток Б

Лістинг коду «views.py»

```
from django.shortcuts import render, get_object_or_404, redirect
from django.contrib.auth import login, logout
from django.contrib.auth.decorators import login_required
from django.contrib import messages
from django.http import JsonResponse
from django.db.models import Q
from .models import Category, Product, Order, OrderItem
from .forms import RegisterForm, LoginForm, CheckoutForm
from .cart import Cart


def home(request):
    categories = Category.objects.filter(is_active=True)
    popular = Product.objects.filter(is_popular=True,
is_available=True)[:6]
    new_products = Product.objects.filter(is_new=True,
is_available=True)[:6]
    return render(request, 'catalog/home.html', {
        'categories': categories,
        'popular_products': popular,
        'new_products': new_products,
    })


def catalog_view(request):
    categories = Category.objects.filter(is_active=True)
    products = Product.objects.filter(is_available=True)

    # Фільтрація за категорією
    category_slug = request.GET.get('category')
    if category_slug:
        products = products.filter(category__slug=category_slug)

    # Фільтрація за ціною
    min_price = request.GET.get('min_price')
    max_price = request.GET.get('max_price')
    if min_price:
        products = products.filter(price__gte=min_price)
    if max_price:
        products = products.filter(price__lte=max_price)

    # Фільтрація за розміром
    size = request.GET.get('size')
    if size:
        products = products.filter(size=size)

    # Пошук за назвою
```

Продовження додатку Б

```
    search = request.GET.get('search')
    if search:
        products = products.filter(
            Q(name__icontains=search) |
            Q(description__icontains=search) |
            Q(ingredients__icontains=search)
        )

    # Сортування
    sort = request.GET.get('sort', 'default')
    if sort == 'price_asc':
        products = products.order_by('price')
    elif sort == 'price_desc':
        products = products.order_by('-price')
    elif sort == 'name':
        products = products.order_by('name')
    elif sort == 'new':
        products = products.order_by('-created_at')

    return render(request, 'catalog/catalog.html', {
        'categories': categories,
        'products': products,
        'current_category': category_slug,
        'current_sort': sort,
        'search_query': search or '',
    })


def product_detail(request, slug):
    product = get_object_or_404(Product, slug=slug,
is_available=True)
    related = Product.objects.filter(
        category=product.category, is_available=True
    ).exclude(id=product.id)[:4]
    return render(request, 'catalog/product_detail.html', {
        'product': product,
        'related_products': related,
    })


def cart_view(request):
    cart = Cart(request)
    return render(request, 'catalog/cart.html', {
        'cart_items': cart.get_items(),
        'cart_total': cart.get_total_price(),
    })


def cart_add(request, product_id):
    cart = Cart(request)
    product = get_object_or_404(Product, id=product_id)
```

Продовження додатку Б

```
    quantity = int(request.POST.get('quantity', 1))
    cart.add(product, quantity)
    messages.success(request, f'"{product.name}" додано до
кошика!')
    next_url = request.POST.get('next',
request.META.get('HTTP_REFERER', '/'))
    return redirect(next_url)


def cart_remove(request, product_id):
    cart = Cart(request)
    cart.remove(product_id)
    messages.info(request, 'Товар видалено з кошика.')
    return redirect('cart')


def cart_update(request, product_id):
    cart = Cart(request)
    quantity = int(request.POST.get('quantity', 1))
    cart.update_quantity(product_id, quantity)
    return redirect('cart')


def checkout(request):
    cart = Cart(request)
    if len(cart) == 0:
        messages.warning(request, 'Ваш кошик порожній.')
        return redirect('catalog')

    if request.method == 'POST':
        form = CheckoutForm(request.POST)
        if form.is_valid():
            order = form.save(commit=False)
            if request.user.is_authenticated:
                order.user = request.user
            order.save()

            for item in cart.get_items():
                OrderItem.objects.create(
                    order=order,
                    product=item['product'],
                    product_name=item['product'].name,
                    price=item['price'],
                    quantity=item['quantity'],
                )
            order.calculate_total()
            cart.clear()
            messages.success(request, f'Замовлення #{order.pk}
успішно оформлено!')
            return redirect('order_success', order_id=order.pk)
    else:
```

Продовження додатку Б

```
        initial = {}
        if request.user.is_authenticated:
            initial = {
                'first_name': request.user.first_name,
                'last_name': request.user.last_name,
                'email': request.user.email,
            }
        form = CheckoutForm(initial=initial)

    return render(request, 'catalog/checkout.html', {
        'form': form,
        'cart_items': cart.get_items(),
        'cart_total': cart.get_total_price(),
    })


def order_success(request, order_id):
    order = get_object_or_404(Order, pk=order_id)
    return render(request, 'catalog/order_success.html', {'order':
order})


def register_view(request):
    if request.user.is_authenticated:
        return redirect('home')
    if request.method == 'POST':
        form = RegisterForm(request.POST)
        if form.is_valid():
            user = form.save()
            login(request, user)
            messages.success(request, 'Реєстрація пройшла
успішно!')
            return redirect('home')
    else:
        form = RegisterForm()
    return render(request, 'catalog/register.html', {'form':
form})


def login_view(request):
    if request.user.is_authenticated:
        return redirect('home')
    if request.method == 'POST':
        form = LoginForm(request, data=request.POST)
        if form.is_valid():
            user = form.get_user()
            login(request, user)
            messages.success(request, f'Вітаємо, {user.first_name
or user.username}!')
            next_url = request.GET.get('next', '/')
            return redirect(next_url)
```

```
    else:
        form = LoginForm()
    return render(request, 'catalog/login.html', {'form': form})


def logout_view(request):
    logout(request)
    messages.info(request, 'Ви вийшли з акаунту.')
    return redirect('home')


@login_required
def profile(request):
    orders = Order.objects.filter(user=request.user)
    return render(request, 'catalog/profile.html', {'orders':
orders})


@login_required
def order_detail(request, order_id):
    order = get_object_or_404(Order, pk=order_id,
user=request.user)
    return render(request, 'catalog/order_detail.html', {'order':
order})
```

ЗГОДА здобувача вищої освіти

Державного університету економіки і технологій про
перевірку кваліфікаційної роботи на прояви
академічного плагіату
та розміщення в Репозитарії Університету

Я, **Суконченко Денис Олегович**,

підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу.

Засвідчую, що кваліфікаційна бакалаврська робота

«Розробка вебкаталогу сервісу доставки піци»

виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавав і не одержував недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомлений. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформований, що відповідно до «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» зазначена робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ). З умовами такого розміщення ознайомлений.

15.06.26 р Суконченко Д.О.